

ÉLETTÜNK

XXVI. évf. 3. szám (26. Jahrg. Nr. 3.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1994 március.

FRANK MIKLÓS:

Negyven nap a sivatagban

Hamvazószerdán az egyház elmélyedésre, megtérésre szólít fel bennünket, hogy így készüljünk a kereszténység legnagyobb ünnepére, Húsvétra. Ez a készületi időszak, melynek hagyományosan Nagyböjt a neve, 40 napig tart, emlékeztetve Jézus 40 napos tartózkodására a sivatagban. Ez is készület volt, mégpedig arra a küldetésre, amely a megváltás művében, Jézus kereszthalálában és feltámadásában érte el tetőpontját. A keresztény ember élete lényegében Krisztuskövetés. Ha tehát az egyház a Nagyböjt kezdetén Jézus pusztai tartózkodásának és megkísértésének evangéliumi szakaszát tárja elénk, azért teszi, hogy rámutasson a párhuzamra Jézus élete és a miénk között és felhívja a figyelmünket

néhány előfeltételre, amelyek a Krisztuskövetés kiindulópontját képezik.

Ilyen előfeltétel a visszavonulás a sivatagba. Hogy ezt megértsük, tudnunk kell, mit jelképez a sivatag? A keleti ember számára a sivatag az a hely, ahol megszűnik az élet és az ember ráébred kiszolgáltatottságára. A bibliában a sivatag azonban az Istenközelség jelképe is: a választott nép 40 éves pusztai vándorlása során mindvégig érezte Isten jelenlétét és gondoskodó atyai szeretetét. Jézus pusztába vonulásának is ez a háttere: a magányban, a csendben senki és semmi sem zavarja az Istennel való bensőséges kapcsolatot. Ebből merít erőt a küldetés teljesítésére, amely földi életének célja és tartalma: az Istentől elszakadt ember megmentése.

Egy másik elem, mely Jézus sivatagi tartózkodásában szerepet játszik: a böjt. Manapság már csak az böjtől, akinek vagy nincs mit ennie, vagy le akar fogyni. Hogy valaki tudatosan azért csökkentse a táplálék-felvételt, hogy képes legyen úrrá lenni testi igényei felett s így szabadabb legyen Isten számára, el sem tudjuk nagyon képzelni. Pedig Jézus böjtölése a pusztában ezt juttatta kifejezésre: az Isten felé kitáruló lélek uralmát a test felett. Ez a kettő, az Istennel való bensőséges együttlét, — mi imádságnak neveznénk — és a böjt adott erőtt Jézusnak hogy felvegye a harcot az emberiség ellenségével, a Sátánnal. És ez a harmadik szempont az evangéliumi szakaszban és egyben további előfeltétele Krisztus követésének: a készség a küzdelemre mindazzal szemben, ami az embert eltávolítja Istentől.

Tanulságos ezzel kapcsolatban egy kicsit elemezni azt a módszert, amellyel a Sátán megkísérli Jézust eltéríteni eredeti szándékától és a saját szekere elé fogyni. Feltűnik mindenképp, hogy az evangéliumban leírt kísértések mind valamilyen jól csillogtatnak meg, persze olyan jól, mely kisebb, alacsonyabb értékű, mint az, amelytől el akarnak téríteni. Az első egyenesen ártalmatlannak tűnik. Mert mi van abban rossz, hogy aki 40 napig böjtöl, végre megtöltse a bendőjét? De jobb és fontosabb, — Jézus válasza szerint — hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Isten igéjével. — Arra is érdemes felfigyelni, melyek azok a területek, ahol a kísértő próbálkozik. Az első, mint láttuk, a testi igényekkel kapcsolatos. A legtöbb ember már itt „bedől” a kísértőnek. A második a gazdagság és hatalom kísértése. Vele szemben már csak nagyon kevesen állják a sarat. Végül a harmadik a sikerrel, a hírnévvel és elismeréssel kecsegtet. Csak aki ezen a ponton is helytáll és nem bocsátkozik alkuba, marad győztes a kísértő taktikázása ellenében.

Krisztus követése mindezt magában foglalja, különösképpen a nagyböjt időben, amely éberré akar tenni mindazzal szemben, ami az ember belső függetlenségét, Istennel való kapcsolatát veszélyezteti. Ezért küld bennünket az egyház 40 napra a sivatagba: próbáljunk meg csendben lenni, hogy észrevegyük, meghalljuk ha Isten szól hozzánk. Ebben nagy segítségünkre van az önfegyelem evésben, ivásban, szórakozásban: így könnyebben leszünk szabadabbá mindannak számára, ami igazán fontos. És, ha így felvérteztük magunkat, akkor mi is át fogunk látni a hétköznapi apró kísértések szítáján és erőnk is lesz szembezállni a csábításokkal.

Törődünk hát egy kicsit magunkkal, a lelkünkkel ebben a nagyböjtben. Tapasztalni fogjuk, hogy ennek senki nem vállalja kárát. Talán még azt is felfedezzük, hogy eddig pont ez hiányzott az életünk-ből.

Vasárnapi gondolatok

NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJÁRA
(március 20.)

„Aki szereti életét, elveszti azt, aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti azt az örök életre.” (Jn 12,25)

Hogyan lehet Istennek tetsző dolog — kérdezhetnénk —, hogy a Tőle kapott életet gyűljük? Az élet érték, nem is a mienk — hiszen kaptuk — talentumainkat fel kell használnunk, ezen kívül próbaidő az örök életre, miért gyűljük akkor...?

Maradjunk a legutolsó meghatározásnál: próbaidő az örök életre... Aki szereti életét a földön, az igyekszik — a lehetőségeken belül — mennyországot csinálni belőle. Egoizmussal, igazságtalansággal, hamissággal, mások kisemmizésével, hazugsággal... Láthatjuk, ez nem lehet Isten akarata.

A „gyűlölés” tehát az élet felhasználására vonatkozik. Ha a „magunk kárára” jót teszünk mással, ha megvédjük más igazát, aki maga képtelen erre, sorolhatnám hosszan... akkor megmentjük életünkkel az örök életre... Megálltuk a próbát egy életen át.

VIRÁGVASÁRNAPRA
AZ ÚR SZENVEDÉSÉNEK VASÁRNAPJA
(március 27.)

„Iskarióti Júdás... elment a főpapokhoz, hogy elárulja nekik Jézust. Azok örültek és pénzt ígértek neki. Ő tehát kereste az alkalmat, hogy elárulhassa.” (Mk 14,10—11)

Valószínű, hogy Júdás árulása nem Isten akaratából történt — jöllehet tudta örököt: ez bekövetkezik majd — hanem Júdás saját elhatározásából. A szolgálók és katonák Júdás közreműködése nélkül is el tudták volna fogni Jézust.

Milyen indító okai lehettek Júdásnak az árulásra? Júdás megbotránkozott Jézusban, mert nem felelt meg az ő terveinek, vágyainak, meggyőződésének és nem állította helyre az ő szájaize szerinti judeai politikai birodalmat. Nem Istent és országát várta, hanem elvárta, hogy Isten megvalósítsa az általa képzelt — földi — országot. Képtelen, vagy nem volt hajlandó feladni saját elképzeléseit, ő akarta meghatározni, mit tegyen Isten — ezzel magát Isten fölé emelte...

Oly nagy volt a csalódása, hogy nem bírta ki bosszú nélkül. Az árulás szimpla bosszú volt. Így akarta megbüntetni Jézust. Mit teszünk, ha csalódunk Istentben...?

NAGYCSÜTÖRTÖKRE
(március 31.)

„Aki megmosdott, annak csak a lábát kell megmosni s egészen tiszta lesz. Ti tiszták vagytok, de nem mindnyájan.” (Jn 13,10)

(Folytatás a 2. oldalon.)

A pápa üzenete nagyböjtre

II. János Pál pápa Béke Világnapi üzenetéhez hasonlóan nagyböjti üzenetét is a család témájának szenteli. Abban az időszakban, amikor az egyház különösképpen a megtérésre szólít fel bennünket, a Szentatya elmélkedéseink és cselekedeteink középpontjába ezt a gondolatot akarja állítani: „A család a szeretet szolgálatában és a szeretet a család szolgálatában”.

Kikhez és milyen szándékkal írta üzenetét a Szentatya?

A pápa arra szólítja fel a főpásztorokat, a papokat, a szerzetes közösségeket, a katolikus társulatokat és mozgalmakat, de az egyházi közösség minden egyes tagját is, hogy gondolkodjon el és ennek megfelelően a családot érintő kérdésekről, főként, ami a szükségét szenvedő családot illeti. A Szentatya az utóbbi időben a szokásosnál is gyakrabban emelte fel a szavát a családok érdekében. Igen, mert ebben az évben, amikor a Család Nemzetközi Évét ünnepejük, a Szentatya azt szeretné, ha a családok Krisztussal és a testvérekkel egybekötött imán keresztül minél teljesebben öntudatára ébrednének az egyházban és a világban betöltött sajátos küldetésünknek. A család ugyanis az első és kiváltságos helye a nevelésnek és a testvéri élet megtapasztalásának, a szeretetnek, a szolidaritásnak. Amit a gyer-

mek a családban megtanul, az egy egész életre szól.

Mit tehetünk a szenvedő és szegény családok érdekében?

Nagyböjti üzenetében a Szentatya azt kéri tőlünk, hogy figyelmünket elsősorban feljűk fordítsuk. Nagyon sok család ugyanis eljutott a szegénységnek olyan fokához, hogy táplálni sem tudja kicsinyeit, iskolába sem járathatja őket. Sok családnak nincs tisztességes lakhelye, a munkanélküliség pedig egyre szélesebb rétegeket taszít a nyomorba. A nők gyakran teljesen magukra maradnak gyermekeikkel. Így történik, hogy fiatalok az utcára szorulnak, kábítószerbe, alkoholba vagy bűnözésbe menekülnek. A szociális nehézségek a család széthullásához vezetnek, ennek következtében gyakran a jelentkező életet is visszautasítják. Az időseket, a rokkantakat feleslegesnek tekintik, vallásuk, fajuk, kultúrájuk különbözősége miatt egész családokat elűznek szülőföldjükről.

Milyen magatartást kell tanúsítaniuk a keresztényeknek a mai drámai helyzetben?

Nemcsak a keresztényeknek, hanem minden jóakarátú embernek fel kell emelniük szavukat és konkrétan is cselekedniük kell, hogy védelmezzék az egyház és a társadalom alapvető sejtjét, a családot, amelytől az emberiség jövője függ. Osszuk meg javainkat a szűkölködéssel. Az anyagi szolidaritás lényeges és elsődleges követelménye a testvéri szeretetnek, amelyet nagyböjtben különösképpen gyakorolnunk kell. A föld és anyagi források mindenkit megilletnek.

Végül a nemzetek felelőseihez intézi felhívását a Szentatya, hogy törekedjenek a világméretű szegénység, az eladósodás megszüntetésére, továbbá olyan gazdaságpolitikát valósítsanak meg, hogy az emberek munkát találjanak és eltartassák családjukat. „Ne zárjuk be szívünket, hanem halljuk meg az Úr és az emberek, testvéreink szavát”. VR

A MEGGYPIROS RUHÁJÚ ANGYAL

Ezüst felhők az ifjú tavaszt hozták.
A föld remegett vágyalteli hanggal,
Mikor a meggypiros miseruhájú angyal
Belebbent égi hódolattal hozzád.

Ibolyaszínű szárnya összehajlott.
És szép szemében arany csillag égett,
És üdvözölt olyan szavakkal téged,
Minőket eddig földi fül nem hallott.

Te reszkettél, mint szélben ifjú nyírfa,
De meg volt rólad mindöröktől írva,
Hogy anyja léssz az Isten Kisdedének.

S mikor az angyal eltűnt, térdre esve
Ujjongtál boldogan és aznap este
A borús mennyben zendült már vig ének.

Harsányi Lajos (1883–1959)

A magyar egyházpolitika 1993-ban

III. Befejező rész.

Surján László népjóléti miniszter a magyar egyházak karitatív és népjóléti tevékenységét a következőképpen értékelte:

A pártállam ideje alatt az egyház a karitatív tevékenységet csak megkötöttségekkel, kizárólag egyházi keretben végezhetette. Intenzitása a helyi közösségek akaratából, lehetőségeitől függött, munkálkodása mögött nem volt módszertani háttér, forrásai szűkösek voltak. A tevékenység kiszélesítése, a Szent Erzsébet napi országos gyűjtéssel és a szegénygondozással is foglalkozó kis csoportok

munkájával kezdődött. A 80-as évek végén az állam is igényelni kezdte az egyház szociális tevékenységét. Ennek hátterében a szociális ellátás terhei egy részének áthárítására való törekvés volt, amely változatlanul elzárkózott attól, hogy akár egyházi intézményhálózatot fejlesszen, akár állami pénzeket egyházi csatornákon keresztül juttasson el az emberekhez, noha az egyház hatékonyabban dolgozott, mint az állam.

Az állam most az egyházak egészségügyi, szociális és karitatív tevékenységének minden lehetőségét igényli, s ehhez minden lehetőséget meg kíván adni. Különösen az alábbi területeken számít az egyház közreműködésére:

A tervgazdaságról a piacgazdaságra való áttérés súlyos szociálpolitikai kihívásokkal jár, növekszik a szegénység, megjelenik a munkanélküliség, amely hat-

hétszáz ezres tömeget érint és az embereket lélektanilag is károsítja. Mások viszont kihasználják a munkanélküliség címén kapható segélyeket, és ennek birtokában más jövedelemszerző foglalkozást üznek. Ez a visszaélés feszültségeket kelt a munkanélküliekkel szemben. A munkanélküliek egy része ugyanakkor reménytelennek látja jövőjét, családi élete felbomlik, rendelkezésre álló kevés jövedelmét alkoholra költi, esetleg — a családi élet felbomlásával — az utcára kerül. Ez tovább növeli a munkanélküliek elleni hangulatot. A hajléktalanság a 90-es évek elején új jelenség, legalábbis a társadalom tudatában.

Ahol az egyház ezekben a problémákban intézmények révén tud segíteni, ott az állam a normatív támogatás nyújtásával segíti ezt a szegénygondozó munkát. Az egyház természetesen sokkal személyesebben tudja ezt végezni, mint bármilyen közéleti intézmény, s a valódi szegények feltárása, megismerése, segélyezése az egyházi karitatív munkának egyik legfontosabb, és a társadalom egészére is leghasznosabb tevékenysége. Az egyház fel tudja kelteni az emberekben a szolidaritás érzését, a kötelezettséget arra, hogy mindenki lehetősége szerint segítsen embertársán. Különösen nagy jelentőségű, ha a fiatalok figyelmét, érdeklődését szociális tereire tudja irányítani s őket bekapcsolni a szociális feszültségek oldásának munkájába. Egyházi közösségekben olyan csoportok alakulnak, melyek különösen szívükön viselik a szociális problémákban való segítséget. Ezideig kevesen érdeklődnek az idősek problémái, idősek klubjának szervezése iránt, amely egyre jelentősebb lesz a magyar szociális gondozásban. Jó volna, ha kábitószert és az alkoholizmus ellen küzdelemben is fokozni tudnák az egyházi csoportok tevékenységüket. Az egyháznak különös képessége van arra, hogy a szociális problémák okozta lelki elcsúszásban megelőző, gyógyító munkát végezzen. Kellene egy klubhálózat kiépí-

tése a munkanélküliek számára. Az egyház szociális munkája azonban a jelenlegi viszonyok között elsősorban jószándékú emberek áldozatkész tevékenységére. A jövőben multhatatlanul szükség lesz e tevékenységek bizonyos fokú intézményesítésére is. Nagyon fontos lépés volt, hogy a Karitás megkezdte munkáját Magyarországon és megfelelő központtal rendelkezik. A szociális munkához a megfelelő motiváción kívül szakszerűsége is szükség van. Ehhez képzett emberek kellene és a képzés nehezen érhető el Magyarországon. Ami eddig képzés terén történt, az nem elégséges. Fontos volna, hogy egyházi képzés is legyen szociális képzési központ. Az intézményhálózatban szükség volna öregotthonokra, napközi klubokra, szociális gondozókra, hajléktalanok szállására és — a jelenlegi gazdasági körülmények miatt — ingyen konyhákra. Jelenleg még hiányzanak az anyagi feltételek ahhoz, hogy az egészségügybe, betegrendelésbe, kórházak működtetésébe is bekapcsolódhassanak az egyházak. Magyarországon az egyház szociális munkája jelentős hagyományokra támaszkodik, és ez mind az egyházat, mind az államot arra kötelezi, hogy ezt a tevékenységet az egyház tovább folytathassa. A korábbi államhatalom az egyházakat egészségügyi rendszerüktől szinte teljesen megfosztotta. Most megindult az intézményrendszer helyreállítása, de működtetésére elegendő mértékű és tartós megoldás még nem alakult ki.

A magyar egyházpolitika két új alap-törvénye józan kompromisszum a jog és a lehetőség között. Fokozatos végrehajtásukhoz a jelenlegi kormányzattól nem hiányzik a politikai akarat. Az ország gazdasági teljesítőképessége azonban sok tényezőtől függ, s a letűnt rendszer okozta bajok jóvátétele más területeken még nagyobb igényeket támaszt az állammal szemben. Az egyházaknak minden állami jóvátétel létfontosságú, de ők az újrakezdésnél elsősorban nem az állam, hanem az alapító segítségére kell építsenek.

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról.)

Péter apostol ellenkezése nem használta, Jézus elvégzi a lábmosást. Ezzel a rendkívüli cselekedettel hívta fel Jézus a figyelmet az egymás iránti szolgálat — rendkívüli — fontosságára.

Ez a szolgálat „megtisztítja” mind a szolgálattelvőt, mind a szolgálat elfogadját. Kivéve, aki nem fogadja el...

A láb szimbolizálja az életvitelt, az „életben való járást” Isten előtt. Jó, ha előtte tiszták, megtisztultak vagyunk.

NAGYPÉNTEKRE

(április 1.)

„Megmondtam már, hogy én vagyok. Ha engem kerestek, engedjétek el ezeket!” Így beteljesedett, amit korábban mondott: „Senkit nem vesztettem el, akit nekem adtál.” (Jn 18-8—9)

Az emberek nem hisznek Jézus világos, félre nem érthető szavainak. Sokan ma sem. Közben fölöttébb csodálkoznak: „nem találják”, aki üdvösséget hoz nekik, megbocsátja bűneiket és értelmet ad életüknek. Pedig Jézus „megmondtam már”, hogy ő az, akit keresnek...

Jézus nem akarja, hogy övéinek bántódása essék, védelmezi tanítványait: „engedjétek el ezeket”. Még nem fejlődtek a kegyelemben annyira, hogy vértanúságot vállaljanak. Eljön annak is az ideje — most őrajta a sor...

„Nem veszteti el senkit a rábízottak közül”, mert vigyázott rájuk. Ővta és ővja őket. Gondoskodik róluk. Nem az elvesztés, a megőrzés a célja. Nem életek feláldozása, hanem építése, Isten kegyelmében. Akkor is, ha nem értjük... Még nem...

NAGYSZOMBATRA

(április 2.)

„Ne féljétek! A keresztre feszített Jézust keressétek? Feltámadt, nincs itt. Nézzétek, itt a hely, ahová temették.” (Mk 16,6b)

Megrémültek az asszonyok, amikor látták a sírtól elhengerített követ és az üres sírt. A halál miatt szomorúak voltak, de azt „ismerték”, hiszen sokakat temettek már el életükben. A feltámadástól viszont félték, ilyet még nem éltek meg. Rettentő titokzatos, félelmetes helyzet lehetett...

Amiatt is megrémültek, mert egy élő ifjú szólt hozzájuk. Mutatta a helyet, ahová temették. Mondta, nincs itt, feltámadt. Hol van akkor, ha feltámadt

— gondolhatták az asszonyok. Hova megy az, aki feltámadt?...

Leginkább az szomorította az új helyzetben őket, hogy Jézus még a halálban sem maradt meg nekik. Most hol keressék, hogyan találják meg, ha eltűnt?... Nemde a mi sorsunk ez?...

HÚSVÉTVASÁRNAPRA

(április 3.)

„Péter és a másik tanítvány — akit Jézus szeretett — ... a sírhoz futottak. A másik gyorsabb volt, de odaérve ... megvárta Pétert... Mindketten látták az otthagyt lepleket és a kendőt.” (J 20,3—7)

Semmit sem hisznek el a tanítványok az asszonyok híreiből. A helyzet mégis annyira megrendítő, hogy a sírhoz futnak. Meg kell győződni a tényekről...

Futás közben a gondolatok egymást kergették agyukban: ellopták talán vagy más hova tették a holttestet? Feltámadt netalán, amiről beszélt? Milyen az, ha valaki feltámadt? S most hol lehet, hol lehet megtalálni?...

Az otthagyt leplek csak azt bizonyították, hogy nincsenek a holttesten. A kegyelem a leplek szemlélésekor kezdte a lelkükben bizonyítani, hogy van feltámadás, mert Isten a halálon is úr.

HÚSVÉV 2. VASÁRNAPJÁRA

(április 10.)

„Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.” Majd rájuk lehelt és folytatta: „Vegyétek a Szentlelket! Akinék megbocsátjátok bűneiket, az bocsánatot nyer.” (Jn 20,21—22a)

Szent János evangelista — a fenti sorok írója — súlyt helyez az Atyától jövő küldetés és a béke közti összefüggésre. Jézus az Atya békéjében vállalta a küldetést, amit most tovább ad... Mi hogyan vállaljuk?

A Szentlélek világossága szükséges a bűnbocsátás megtételéhez, fontosságának felismeréséhez, isteni kegyelemben való végrehajtásához...

Szükséges azonban a megbocsátás — majd a bűnbánat szentsége — megfogalmazásához, hogy Isten akarata kifejezésre jusson s ne csupán különböző korok emberi megfontolása szrint nyerjen — esetleg beszűkült — értelmezést. A mondás szerint hibázni emberi dolog, bocsánatot kérni angyali, megbocsátani isteni dolog...

Fejős Ottó

Lelkészek a hadseregben

Budapestben a Honvédelmi Minisztériumban január 10-én államközi megállapodást írtak alá a tábori lelkészi szolgálat felállításáról. Magyar részről Für Lajos honvédelmi miniszter, vatikáni részről pedig Angelo Acerbi érsek, pápai nuncius írta alá a megállapodást. Az eseményen jelen volt Paskai László bíboros, Esztergom-Budapesti érsek. A kétoldalú, kormányközi egyezményeket a református, az evangélikus egyház és a zsidó hitközségek szövetsége vezetőivel január 11-én írták alá.

Für Lajos honvédelmi miniszter elmondta, hogy várhatóan már nyáron 30 lelképásztor kezd meg tábori lelkészi szolgálatát a hadseregben. A miniszter hangsúlyozta, hogy nem csak az Európához való felzárkózás kötelezte a kormányt a szolgálat visszaállítására, hanem az Alkotmány szabad vallásgyakorlásáról szóló rendelkezése is. Felmérések szerint a honvédség hivatásos és sorállományú tagjai közül 10—30 % igényli a rendszeres vallásgyakorlást a hadseregben.

Angelo Acerbi apostoli nuncius méltatta a szolgálat visszaállításának jelentőségét, s hozzátette, hogy a tábori lelkészek küldetése nem csupán a katonákra, hanem családtagjaikra is kiterjed. Hegedűs Lóránt református püspök a katonai szolgálat lelki teherét emel-

te ki, amely elviselésében segítséget jelenthet a vallás rendszeres gyakorlása. Harmati Béla evangélikus püspök úgy vélte, hogy a szociális védőháló mellett szükség van egy erkölcsi-etikai védőháló „kifeszítésére”, amelyben jelentős szerep jut az egyházaknak. Zoltai Gusztáv a zsidó hitközség nevében ígéretet tett arra, hogy a zsidó fiatalokat testileg és lelkileg is felkészítik a katonai szolgálatra.

Mint ismeretes, a honvédségnél több mint négy évtizede teljesített utóljára lelkész szolgálatot. A „demokratikus néphadsereg” létrehozásával egy időben fokozatosan felszámolták a lelkészi szolgálatot. 1951 március 1-én gyakorlatilag megszűnt a honvédségen belül a lelkészi szolgálat. MK

NÉHÁNY ADAT SVÁJ KATOLIKUSAIRÓL

Kálvin városa, Genf református egyháztagjainak egynegyedét vesztette el, lakosai közül már csak minden ötödik protestáns. A legnagyobb visszaesés Bázelen történt, ahol 32,1 %-ra apadt a protestáns lakosok aránya. Míg 1980-ban Svájc 23 kantonja közül 9-ben éltek többségben a protestánsok, ez ma már csak 4 kantonról mondható el. 16 kantonban, így Genfben is a többség római katolikus — írja a zürichi lap.

Mit szól hozzá a pápa?

A „LA STAMPA“ C. NAGYTEKINTÉLYŰ OLASZ LAPBAN MEGJELENT INTERJÚ

Vatikán: A pápák nem szoktak interjút adni. Az egyháznak és a világnak szánt mondanivalójukat homíliákon, enciklikákon, apostoli buzdításokon keresztül fejtik ki. Ez a szokás ma is érvényes, de II. János Pál pápa esetében már tanúi lehetünk néhány kivételnek. Ismeretesek például nyilatkozatai, amelyeket repülőútjain a kíséretében utazó újságíróknak adott, vagy az a hosszú beszélgetés-sorozat Aindré Frossard íróval, amely könyv formájában is megjelent.

Most újabb kivétel történt. A La Stampa című olasz napilap november 2-i száma — mint ezt már jeleztük — közölte azt az interjút, amelyet II. János Pál pápa a lengyel származású Jas Gawronski újságírónak, az Európa Parlament képviselőjének adott. Ismeretségük nem új keletű. Gawronski eljuttatta a pápához „Európa és II. János Pál” című készülő könyve egy fejezetét. A pápa válaszul meghívta az újságírót vacsorára, amelyet interjú követett. Az interjút teljes terjedelemben, folytatásokban közöljük, a Vatikáni Rádió magyar szekciója munkatársainak fordításában, enyhén — a lényegét érintetlenül hagyó — megszerkesztett formában, a Magyar Kurír tudósítása alapján. Jas Gawronski első kérdéseivel a Szentatyának a jelenlegi fegyveres konfliktusokkal, különösen a Balkánon dúló háborúval kapcsolatban elfoglalt álláspontját akarta megtudni, majd áttért a pápát, a kommunizmus alól felszabadult népek Európához történő csatlakozása körül nyilvánított nézetei miatt ért bírálatokra.

Hogyan kell értelmeznünk azt, amikor Ön humanitárius beavatkozásról beszélt a Balkán-félszigeten dúló polgárháborúval kapcsolatban? Illetve Kuvaiktól Jugoszláviáig volt-e valami fejlődés a háborúról vallott felfogásában?

Nem katonai beavatkozásról beszéltem, hanem arról, hogy agresszió esetén meg kell akadályozni a támadót abban, hogy támadjon. Az egyház hagyományos felfogása szerint csak a védelmi háború megengedett. Minden népnek joga van ahhoz, hogy védekezze. Ezt az elvet már Szent Ágoston is hirdette és a II. Vatikáni zsinat is megerősítette.

Ami Kuvaiktól elletti: Az Öböl-háború esetében a probléma másként merült fel.

A háború második szakaszában ugyanis már nem védelmi, hanem büntető jellegű háborúról volt szó, és vallásháborúnak akarták feltüntetni. Mindebből világosan következett a Szentszék álláspontja, amely mindig összhangban áll az előbb ismertetett elvekkel és a nemzetközi közösség iránti sajátos hivatásával.

A Balkán-félszigeten más a helyzet... látjuk, hogy a volt Jugoszláviában a kommunizmus bukása együtt járt a nacionalizmus újrarahirdetésével, amely erőszakos cselekedetekbe sodorja a népeket és kimondhatatlan szenvedéseket okoz annyi ártatlan embernek. A Szentszék álláspontja ebben a helyzetben mindig

EGYMÁS MELLETT SOHA ?

Hát így is kell mindig lennie:
Fölül az egyik, s a másik alul?
Hatalmi kérdés emberek között,
S a hatalomban egyik elvadás?
Mindig csak elnyomott és elnyomó,
Kis különbség a módszerek között
És árnyalatok kockaforduláskor,
S meztelen önzés mindenképp mógött?
Egyéni önzés és családi önzés
És ezerféle színű nemzeti —
Hát nem lehet e korhadó világot
Testvér-színekkel ékesíteni?
A kocka fordul és aki alul volt,
Hegylábánál: hegytetőre kerül,
S amit magának kívánt, a mással
Folytatja, vagyis hogy kezdi elül.

Hát így kell mindig lennie:
Az egyik alul, s a másik felül?
Ölni, vagy halni: ez a nagy parancs:
És szép egymás-mellettiség soha?
Füljön hát önvérébe a világ
Végkép, ha sorsunk ilyen mostoha!
Végzettség embert többé ne lánson
És hegy se legyen ezen a világon.
Mivel hogysem csillaggal társalogná:
Súlyával a kis halmot nyomorítja.
Isten maradjon egyes-egyedül —
Kiben nincs többé rab és hódító
És nincsen többé alul és felül-

1941.

Reményik Sándor (1890–1941)

ez volt: el kell kerülni a testvérháborút. Kezdetben, amikor Szlovénia, Horvátország és Bosznia referendummal döntött függetlenségéről, akkor ehhez tökéletesen joga volt. Akkor még meg lehetett volna érnizni a békét, tárgyalásokra lett volna szükség, új megoldások keresésére, például egy újfajta konföderáció létesítésére. Sajnos a dolgok más irányba fejlődtek.

Az Ön népszerűsége ma úgy tűnik, nagyobb, mint pápasága kezdetén volt. Egyedülálló eredmény ez, amikor olyan személyről van szó, akinek 15 éve „hatalom” van a kezében. De nem hiányoznak a bírálatok sem, még az Ön Lengyelországa részéről sem. Miként magyarázza ezt?

Való igaz, hogy ma Lengyelországban a médiumok és egyes ideológiai irányzatok megpróbálják negatív fényben feltüntetni a pápát. Ez a stratégia azonban egyáltalán nem tükrözi a katolikus nép legmélyebb érzelmeit. Le kell lepleznünk, mi is rejlik e kritikus irányzat hátterében. Véleményem szerint a problémát az Európába-lépés téves felfogása jelenti. Utolsó, 1991-es lengyelországi tatógatásom során, és más alkalmakkor is, foglalkoztam ezzel a kérdéssel. Nyilvánvaló, hogy nem vagyok az Európába-lépés ellensége, de azt nem helyeslem, hogy e kísérletből valóságos bálványt, hamis bálványt faragjanak. E terv szorgalmazói úgy képzelik, hogy a propaganda erejével Lengyelországban egy ultraliberális, fogyasztószellemű, értékeket nélkülöző rendszert vezetnek be. Mellesleg Lengyelországnak nincs szüksége arra, hogy belépjen Európába, mert már Európában van, Európa közepén. Fontos, hogy sajátos értékeivel tartozék Európához, ne alkalmazkodjék bírálat nélkül, vakon a nyugati felfogáshoz, ne szívja magába azt, ami a legrosszabb.

Sokan gondolják azt, köztük Lech Walesa is, akivel néhány héttel ezelőtt beszéltem, hogy Ön döntő szerepet játszott a kommunizmus bukásában. Mit gondol erről?

Én azt gondolom, hogy ha létezett ez a döntő szerep, akkor ez a kereszténység volt, összességében azé a vallásos és erkölcsi üzeneté, amely eltéphetetlen szálakkal kötődik az emberi személy jogainak védelméhez. Én nem tehettem mást, mint erre emlékeztettem, ezt ismételtelen szüntelenül, hogy tiszteletben kell tartani a vallásszabadság és minden más emberi szabadság alapelveit.

Hogyan arathatott akkora sikert a történelem során a kommunizmus, és mivel magyarázza azt, hogy olyan erőről

van szó, amellyel egyes nyugati országokban még ma is számolni kell, miközben máshol, például Litvániában és Lengyelországban szabad választások útján ismét hatalomra jutott?

Századunkban a kommunizmus térhódítása egyfajta válasz volt a kapitalizmus mindannyiunk által jól ismert túlzásaira, féktelenségére. Elég, ha fellelőzzük a szociális enciklikákat, főként az elsőt, a Rerum novarumot, amelyben XIII. Leó pápa lefesti a kor munkásainak helyzetét. Ezt Marx is leírta ugyan a maga nézőpontjából. Az ultraliberális kapitalizmus elveiből következően a szociális helyzet minden kétséget kizáróan súlyos volt. E valóság ellenhatásaként egyre több követőre talált a kommunizmus, nem csak a munkásosztályban, hanem az értelmiségiek körében is, akik közül sokan az életminőség megváltozásában reménykedtek. Ez készítette az értelmiségieket például Lengyelországban is arra, hogy együttműködjenek a kommunista hatóságokkal. Később, egy bizonyos ponton ráébredtek arra, hogy a valóság eltér attól, amit gondoltak. A bátrabbak, őszintébbek kezdtek eltávolodni a hatalomtól, sőt az ellenzék soraiba álltak.

Mivel magyarázható, hogy néhány volt kommunista országban a kommunizmus újra hatalmon van?

Ezen a ponton tisztáznunk kell néhány kérdést. Nem arról van szó, hogy a kommunizmus, mint olyanok visszatértek a hatalomba, hanem inkább egyfajta, nem is túlságosan meglepő visszahatás ez az új kormányok tehetetlenségére, eredménytelenségére. Az elmúlt 50 évben egyedül a kommunista politikai vezetőréteg létezhetett. Egyedül ők ismerték a politika, a parlament működését. A többiek, azok, akiket ma centrumnak, vagy jobboldalnak szoktak nevezni, nem voltak felkészülve a kormányzásra, mivel korábban erre nem volt lehetőségük. Lengyelországban például a Szolidaritás idején, ellenzékként erősek és egységesek voltak, most viszont megosztottak. Egyfajta ősrégi lengyel jellemhiba a túlzott individualizmus, amely a szociális-politikai élet megosztottságához, széttöredezettségéhez vezet. Erősek az ellenzéki körökben, de nem a kormányzáshoz szükséges építő javaslatokban.

Ön energikusan és szenvedéllyel küzdött a kommunizmus ellen. Most a volt kommunista országokban erkölcsi válság uralkodik, terjed a kábítószerek és a prostitúció. A volt Jugoszláviában a civilizáció fogalmát megalázó háború dúl. Nincsenek-e olykor abbéli kételyei, érdekes volt-e egyáltalán megdönteni a kommunizmust?

A problémának ez a megközelítése — attól tartok — téves. A magát szocialistának és kommunistának tartó totalitárius, igazságtalan rendszer elleni küzdelem jogos volt. De igaz az is, amit XIII. Leó pápa állít, hogy ebben a rendszerben is vannak igazság-magvak. Nyilvánvaló, hogy ezeket nem kell megsemmisíteni. Manapság objektív és gondos konfrontációra van szükség, amelyet a szellemnek megkülönböztetése eleven érzékének kell kísérnie.

A szélsőséges kapitalizmus bármilyen formájának védelmezői többnyire nem ismerik el a kommunizmus által megvalósított jó dolgokat sem, mint például a munkanélküliség elleni harcot, vagy a szegényekről való gondoskodást.

De az állam túlzott protekcionizmusa, gyámkodása, negatív tényezőket is teremtett. Megszűnt a magánkezdeményezés, a semmittevés és a passzivitás hódított teret. A rendszerváltozás az embereket felkészületlenül találta, nem voltak képesek arra, hogy önerejükből harcoljanak, mert elszoktak a személyes felelősség vállalásától. Bár ugyanakkor voltak olyanok is, akik mindjárt nagy kezdeményező képességet mutattak gazdasági téren, és kihasználva a kezdeti tétovaságot, nem mindig törvényes, becsületes úton jutottak gazdagsághoz. E személyek többsége a nómenklatúra volt tagjai közül került ki. Látjuk tehát, hogy rendkívül nehéz az átmenet az egyik rendszertől a másikba. Az ár, amit fizetni kell érte — a munkanélküliség, a szegénység és nyomor — igen magas.

Vilniusban a kommunisták és az ellenzék ellentéteire utalva ezt mondta: „Sem győztesek, sem legyőzöttek”, tehát a kommunistákat arra figyelmeztette, hogy meg kell bűnhödniük vétkeikért és őszinte megtérésről kell tanúskodniuk. Gyakorlatilag tehát nemet mondott a átváltozott kommunistákra?

Igen, valóban azt akartam mondani, hogy meg kell térnünk és számot adniuk a múltól. De erre nem mindenki hajlandó sem Lengyelországban, sem más országokban.

Az előbbiekhöz hasonló kijelentései ballatán úgy tűnik, mintha jobban ellenézné a kapitalizmust, mint a kommunizmust.

Most újból megismétlem, amit eddig mondtam, és amit jól összefoglalnak a lengyel költő Mickiewicz szavai: „Ne büntesd meg a vak kardot, hanem inkább a kezét, amely azt forgatja”. Azt gondolom tehát, hogy a jelenségek okait kell kutatnunk, és véleményem szerint a ma Európát és a világot gyötrő számos szociális és emberi probléma gyökerénél a kapitalizmus eltorzulásának megnyilvánulásai húzódnak meg. Természetesen a kapitalizmus ma nem ugyanaz, mint XIII. Leó pápa korában volt, átalakult és ez részben a szocialista eszmék érdeme is. A kapitalizmus ma különbözik a korábitól, szociális törlesztési alapot hozott létre, a szakszervezeteken keresztül szociális politikát valószínűsített meg, az állam és a szakszervezetek ellenőrző funkciót gyakorolnak. De a világ egyes országaiban még ma is majdnem a múlt századi fék nélküli kapitalizmus a jellemző.

(Folytatás a következő számunkban.)

A NŐK EGYENJOGÚSÍTÁSÁÉRT AZ EGYHÁZBAN

A Német Katolikusok Központi Bizottságának (ZdK) női képviselői követelik, hogy nők is betölthessék a papi hivatást. Az egyházi „hivatalok teológiáját” olyan értelemben kell megváltoztatni, hogy minden egyházi hivatal betöltése férfiak és nők számára egyaránt lehetséges legyen — jelentette ki Marie-Luise Blazejewski, a Központi Bizottság elnökhelyettese, a világiak testületének közgyűlése előtt. Azt is hangoztatta, hogy a nők minden ember egyenlő méltósága alapján követelik a nemek teljes egyenjogúságát az egyházban. Terveik között szerepel, hogy az egyházmegyékben a nők kérdéseivel foglalkozó tanácsadó testületeket állítsanak fel. Szükség van a tényleges változásra a férfiak által uralt struktúrákkal kapcsolatban — mondta Marie-Luise Blazejewski. Rita Waschbüsch, a Központi Bizottság elnöke véleménye szerint a nők pappá szentelésének nincs teológiai akadály. KAP / MK

GYERMEKEKNEK

Február közepe óta már biztosan többször is hallottatok, hogy megkezdődött a nagyböjti idő, a Húsvétra való felkészülés. Tenni kellene valamit, hogy Jézus feltámadásának ünnepe beteljesítse a hozzá fűzött reményeket. Igen, de mit tegyünk, milyen a jó felkészülés?

Ebben segít nekünk a március 6-án elhangzó evangéliumi szakasz. Ha figyelemmel kíséritek, arról hallhattok,

FIATALOKNAK

Mindig érdekelték a kora-keresztény legendák. Gyermekként, fiatalként elvarázsolták képzeletemet azok a regények, filmek, amelyek ezekből az ősrégi történetekből merítették cselekményüket: Ben Hur, Quo vadis.

Virágvasárnap, olvasván Urunk szen-

„A KÉT SZÖVETSÉG ISTENE”

A bécsi főegyházmegye által összel megrendezett „Teológiai napok”-on a müncheni egyetem ószövetségi tanszékének vezetője, Erich Zenger professzor valamennyi „előítéletnek és félreértésnek” a megszüntetését követelte, amelyet keresztények táplálnak a zsidókkal szemben. Ebben az értelemben fontosnak tartotta az Ószövetség alapos tanulmányozását, tekintettel arra, hogy „Isten tettei Izrael népével” a keresztény hitnek is az alapját alkotják.

A professzor sajnálkozását fejezte ki, hogy az Ószövetség nagyjából a teológiában is „petrezselymet árul”, és olykor még a liturgia is olyan érzést kelt, „mintha lemondhatnánk az Ószövetségről”. Egyfajta „kollektív tudattalan” ellenérzés tapasztalható az Ószövetséggel szemben; ez egykor a Szentírás antijudaista interpretációjához vezetett. Csak a II. Vatikáni zsinat jelentett „korszakalkotó fordulatot” és „szakított az antijudaista hagyománnyal”. Ma már világos, hogy az Ószövetség és az Újszövetség szövegeinek párbeszédre kell ösztönözniük a keresztényeket és a zsidókat. Az egyetlen Istenben való hit az az „alapdogma, amely összeköti” a két vallás hívőit — mondotta Zenger professzor az említett bécsi összejövetelen. KAP/MK

TEMPLOMOK

Én csak kis fatornyú templom vagyok
Nem csúcsos dóm, égbeszökkenő,
A szellemóriások fénye ráragyog,
De szikra szunnyad bennem is: Erő.

S bár irigykedve holtig bámulom
a dómok súlyos, drága titkait.
Az én szívem is álmok temploma
És Isten minden templomban lakik.

Reményik Sándor (1890–1941)

hogy Jézus a jeruzsálemi templomból kiűzte a kereskedőket, pénzváltókat és galambárusokat, mindazokat, akik Isten házában csak jó üzlethelyiséget láttak. Gondolom, ti is megütközöttétek azon, ha a templomba lépve üzletemberekbe és spekulánsokba botlanátok, akik ügyfeleiknek a templomot adták meg találkahelyül.

De miköze mindennek a nagyböjthöz? Szent Pál apostol — akiről már bizonyára hallottatok — többször is kifejti leveleiben, hogy nem csak emberi kéz alkotta templomok léteznek, hanem minden ember Isten temploma kellene legyen (1 Kor 3,16; 2 Kor 6,16). Isten olyan életért teremtett minket, amely lehetővé teszi, hogy Ő szívesen lakozzék közöttünk, velünk, bennünk. De ha őszinték vagyunk önmagunkhoz, be kell látnunk, hogy nemegyszer kiutasítjuk Őt életünkéből. Elsőséget adunk büszkeségünknek, lustaságunknak, haragunknak... és még sok mindent sorolhatnánk. Menynyi minden befér életünkbe, mely igazi templomban nem kaphatna helyet. A nagyböjt, a Húsvétra való készülődés ezért számunkra is a nagytakarítást kell jelentse. Szakítsunk hát időt az önmagunkba nézésre és kérjünk Istentől erőt életünk jobbátételére.

János atya

vedésének történetét, a Quo vadis története jutott eszembe. Ismeritek?

A legenda Simon Péterről szól, aki Néror császár keresztényüldöző kegyetlensége elől menekülni készül Rómából. A város kapujában Jézussal találkozik. Csodálkozva kérdezi az Urat: „Quo vadis, domine?” — „Hová mégis Uram?” Ő így válaszol: „Rómába megyek, hogy újra keresztre feszítsenek”. Péter ráébred gyengeségére, gyávaságára s azonnal visszafordul, vissza a vértanúságba.

Valahányszor olvasom ceket a sorokat, Péter helyébe képzelem magam és én is kérdezem: Hová mégis Uram? Merre vezet útag ebben a világban, az én életemben?

Jézus samaráháton vonul be Jeruzsálembé (Mk 11,1–10). Tette jelképes. Eszünkbe juttatja Salamont, aki miután királlyá kenték, hasonlóan cselekszik: az ünneplő tömegtől kísérvé, apja Dávid ösvérén vonul be Jeruzsálembé (1. Kir 1,28–40)

Beteljesedik Zakariás próféta jövendölése: „Ujjongj, Sion leánya! Zengj éneket Jeruzsálem leánya! Nézd közeleg királyod: igaz és győzedelmes, alázatos, számon jó, számár hátán... és békét hirdet a népoknek...” (Zak. 9,9–10)

Kedves Fiatalok!

Jézus bevonulása Jeruzsálembé, kinyilatkoztatás: tagadása minden erőszaknak, emberi nagyravágyásnak. Az Ő bevonulása, a szeretet diadalútja! Látszólag győz a hatalom, az összeesküvés, a fájdalom — de akik győztek — nem győzték le Isten világmegváltó Fiát, a kereszten értünk feláldozó szeretetét.

Jézus bevonulása, útja Jeruzsálembé nekünk szegezi a kérdést: Quo vadis? — Hová mégis Te?

A szeretet „igaz és alázatos” útját járjad? Még akkor is, ha Jézus útjához hasonlóan törökénynek, kiszolgáltatottnak látszik? Még akkor is, ha elbuzsz, eltévedsz, megfutamodsz — de visszatérsz! — mint Péter?

Vagy talán a hatalomét, a nagyravágyását, a „győzők” útját járjad? Azt az utat, amelyről nincs visszatérés.

Pál atya

Mit tanít a katekizmus a gyónásról?

Kell még Húsvétkor gyónni? A bűnt alig említik meg a templomokban, esetleg amikor az élet nagyon súlyos helyzet elé állítja az embereket (háború). Nagyon sok helyen már csak közösségi feloldozás van, az egyéni gyónás elvesztette a jelentőségét? Erről kérdezt bennünket egyik koblenzi hívünk.

Örülök kérdésének, hisz nagyböjtben vagyunk, így a gyónás nagyon sok katolikus hívőnek problémája. A közösségi feloldozás egyéni feloldozás nélkül olyan gyakorlat, amely ugyan jó elgondolásból származik, de nem veszi figyelembe az egyház tanítását és hagyományát. Így végső fokon teret enged a szekularizált gondolkodásnak, amely az embert helyezi előtérbe Istennel szemben, szabadságát eltulozva. Evilági gondolkodásból származik, olyantól, aki minden erejével meg akar szabadulni a bűntudattól, úgy gondolja, hogy ez személyiségének kiteljesedésében akadályozza meg.

A katolikus katekizmus modernsége pedig éppen abban áll, hogy mindenfajta „rég” fenyegetés nélkül mondja el az egyház 2000 éves tanítását, amely Jézusra épül. Tárnyilagosan szögezi le a bűn realitását, ami az igazságon alapszik. És olyan távlatba állítja az embert a bűnrel kapcsolatban, amely nem alázza meg, nem teszi kisebbé, hanem felemeli az igazi szabadságra, és az Istennel való teljesebb kapcsolatra. A mai világ a hírközli eszközök által szüntelenül elénk adja a bűn realitását, de úgy mint a fejlődés hiányosságát, vagy mint pszichológiai, idegi gyengeséget, vagy előre ki nem számítható tévedés lehetőségét, a vagy a társadalom szociális nehézségét. Így pl. a háború oka nem más, mint a társadalom elmaradottsága, kultúrátalansága. Századokra pedig visszatekintve gyűlöletet adtak át a nemzedékek a bűn beismerése helyett. És Istennek a háborúhoz így csak annyi köze van: „hogy engedheti meg az ártatlanok lemészárlását”. Pedig a probléma mélyén a bűn rejtőzik.

A katekizmus egyértelműen leszögezi azt a nagyon is szomorú valóságot, hogy az ember bűne által szembefordult az Istennel és egymásnak esett, ami a Szentírás első lapjain található: „Az Úr így szólt Kainhoz: ha nem cselekszel helyesen, nem bűn van-e az ajtó előtt, mint leselkedő állat, amely hatalmába akar keríteni s amelyen uralkodnod kell?” Isten maga nyilatkoztatta ki a bűn realitását, aminek következtében az ember bűne csak Istennel való személyes kapcsolatban ismerhető fel, és pedig az Úr Jézus Krisztus arcán.

Senki sem tudja megkerülni tetteivel Krisztust: az ember bűnével felelősen belebotlik, mivel Jézus egy lett az utolsó és megvetett emberrel is. Végső fokon minden bűnrel ellene vétkezünk.

Ezért áll Krisztus személye minden fajta gúny és alaptalan rosszindulatú kritika középpontjában. És ahogy a bűnt nem tudjuk elfogadni, úgy nincs jelen életünkben Krisztus sem. De az ő arcát ismerjük fel minden ártatlan áldozatban, így Krisztusé mindig az utolsó szó, Ő az a legyőzhetetlen, aki „utolsókkal” fog össze miérettünk.

Így tehát a személyes gyónásnak, bűnbevallásnak, az őszinte bűnbánatnak csak Krisztus személyében van értelme, aki mindig az egyes embernek bocsátott meg, és soha nem a tömegnek. „Bűneid meg vannak bocsájtva” — mondta. A szentségek, így a bűnbánat szentsége is a bűnbánó személyének szól, ugyanúgy, mint ahogy mindig általános gyógymódot egyénekre alkalmaz az orvos. Teljes egy-

értelműséggel tanítja a katekizmus, hogy az egyéni gyónás az egyetlen és rendes módja a szentség felvételének, amely által az ember kiengesztelődik az Istennel és az egyházzal.

A katekizmus ismer ugyanakkor kivételeket, ilyen a morális és fizikai lehetetlenség, amely megakadályozza az egyéni gyónást. Ilyen fizikai akadályozottság lehet a háború, katasztrófa, morálisan lehetetlen, amikor a hívek létszáma túlhaladja az egyéni gyónás gyakorlati kivitelezését. De egyik kem menti fel a gyónót az egyéni gyónás kötelezettsége alól, amelyet az első adandó alkalommal el kell végeznie. Ezért tanítja a katekizmus, hogy az egyéni gyónás a legkifejezőbb formája az Istennel való személyes kapcsolat helyreállításának.

A bűn annyira személyes, hogy elkövetése után az egészséges lelkiismeretű ember Istentől, és ha embertársa ellen vétkezett, akkor tőle is bocsánatot kér. Este pedig lelkiismeret vizsgálatot tart, és kéri a mennyei Atyát, hogy mindazt bocsássa meg, amit gyengesége miatt elkövetett. Így a hívő, mint az egyház tagja, megtöri Krisztus arcát, amint Veronika tette a kereszttúton. Egy lesz Krisztussal, aki legyőzte a rosszat, feltámadásának részesévé teszi a bűnbánó embert. Így emelkedik a bűn arra a nagyszombaton megénekelt húsvéti magasságra: szerencsés véték, amely ilyen Megváltót érdemelt. Így az igazán szabad ember nem az, aki eltusolja bűnét, hanem aki felismeri és megbánja, és kéri Isten irgalmas szeretetét saját maga és a világ számára.

Húsvétra kell-e gyónni? Nemcsak húsvétra, hanem mindannyiszor, amikor az ember szükségét érzi annak, hogy személyes kapcsolata megújuljon Istennel a bűnbánat szentségében.

Szabó József (Offenbach)

NÉHÁNY GONDOLAT AZ ÚJ KATEKIZMUSRÓL

Nemrégiben a Würzburgban megjelenő „Deutsche Tagespost”-nak Joseph Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa interjút adott az új Katekizmusról. Az elhangzott interjú egyikét megállapítását közöljük az alábbiakban.

Mindjárt előljáróban a bíboros kijelentette, hogy az új katekizmus nem az ellenőrzés eszköze. Sokkal inkább segítségről van szó, „annak megláttatása céljából, mit hisz a katolikus egyház”. Nemcsak a különféle felekezetekhez tartozó keresztények számára nehéz, hogy megértsek egymást, hanem a katolikus egyházon belül is megnehezedett egymás megértése. Mivel a gondolkodás nyelv nélkül lehetetlen, nem lehetséges szellemi egység egyfajta közös nyelvi minimum nélkül.

A teológiai fakultások tanszabadságával kapcsolatban rámutatott arra, minden szakon elképzelhető olyan cselekedetek, „amelyek látszólag a szabadság aktusai, valójában azonban rombolják a szabadság alapjait”. „Aki a fakultások valós helyzetét ismeri — mondta a bíboros — annak őszintén be kell ismernie, hogy a tanbeli megkötöttséget nagyon nagyvonalúan kezelik, és a hallgatók olykor joggal tehetik fel önmaguknak a kérdést, vajon egyáltalán még azt tanulják, amiért jöttek, nevezetesen katolikus teológiát?” Az oktatás szűkkeblű ellenőrzéséről az egyház részéről ugyanakkor szó sincs. A teológia akkor „egészséges, alkotó és gyümölcsöző, ha működik az élő hit — állapította meg Ratzinger bíboros. MK

DR. CSERNUS SÁNDOR (Párizs):

Perújrafelvétel a Torinói Lepel ügyében

I. rész.

A torinói Szent János székesegyház királyi kápolnájában, az oltár fölötti ereklyetartóban, fahengerre göngyölve őrzött lepel, mely a hagyomány szerint, a levételt követően Krisztus testét takarta be, évszázadok óta izgatja a tudósok fantáziáját. Olyan polémia bontakozott ki a lepel valódiságával, történetiségével kapcsolatban, mely érintette a hívőket, az egyházi hierarchiát, a legkülönfélébb tudományágak képviselőit, s ennek a vitának a dokumentált és ismert része is több évszázados.

Arra a kérdésre, mely rendre feltevédik, hogy a lepel „autentikus”-nak tekinthető vagy sem, a legkülönfélébb indítatású válaszok érkeztek és érkeznek mind a mai napig, melyeknek megfogalmazásában a személyes és csoport-preferenciák, vagy hatalmi érdekek éppúgy megjelentek, mint a vallásos meggyőződés (esetleg annak hiánya), vagy éppen a módszeres tudományos kutatás lépésről-lépésre araszoló eredményei. A kategorikus megközelítéseket természetesen nem egy alkalommal befolyásolhatta az is, hogy az adott kutató hisz-e az ereklyék létezésében, s egyáltalán tulajdonít-e fontosságot nekik vagy sem... Mindenesetre, ha a különböző változatok kö-

zül választaniuk kellett azoknak, akik a lepel enigmájával kapcsolatba kerültek, alapvetően háromféle hipotézissel szembesültek (a többi ezeknek variánsaként jelentkezhetett csupán): 1. a lepel hamisítvány; 2. a lepel a számtalan Krisztusábrázolás egyike; 3. a lepel Krisztus valódi halotti leple.

Kétségtelen tény, hogy ez a halszákmintásra szőtt, lenből készült 436x110 cm-es nagyságú vászon szövet a nyolcvanas évek végén és a közelmúltban ismét az érdeklődés homlokterébe került. Ennek a kivételes érdeklődésnek az oka az, hogy döntő fontosságúnak tekinthető tudományos megállapítások láttak napvilágot a szindonológia (így nevezik a lepelrel foglalkozó tudományt) területén.

Mint ismeretes, 1988-ban megállapították, hogy a lepel anyaga középkori eredetű, méghozzá azzal a módszerrel datálták a lepel anyagát, mely a történeti tudományok esetében is a legegzenlabbnak számít; az ún. Carbon 14-es vizsgálattal. Ez a vizsgálat pedig három különböző laboratórium egymástól függetlenül kihozott eredményére támaszkodva az 1260–1390 közötti időszakot jelölte meg a szövet készítésének időintervallumként.

A vizsgálati módszer tudományos tekintélye olyan nagy volt, hogy a Szent-szék is levonta belőle a következtetést, kijelentvén, hogy „Az Egyház, miközben a tudományra bízta ezeknek az eredményeknek az értékelését, ismételtlen megerősíti tiszteletét és hódolatát Krisztus ezen tiszteletreméltó ikonja iránt, mely továbbra is a hívők hódolatának tárgya marad...” (Ballestrero bíboros, 1988 október 13.). — Tehát a vita tudományos és vallási téren egyaránt eldőlni látszott: a lepel ikon és nem ereklye.

A C 14-es vizsgálat körülményeit és eredményét azonban igen jelentős nemzetközi sajtópolemia követte, mely időnként meglehetősen szenvedélyes hangon zajlott, s amelyben a szembenálló felek nem minden esetben bántak kíméletesen vitapartnereikkel. Szerencsére, a döntésnek és vitának pozitív eredményei is születtek. Visszatekintve az elmúlt öt esztendő munkájára, úgy látszik, hogy az 1988-as vizsgálat komoly fellendülést hozott a szindonológiában, s a szakemberek figyelmét az érzelmi töltésű viták mellett újabb és újabb adatok, megközelítések felé irányította, annál is inkább, mivel a „C 14-es verdikt” nem volt képes magyarázatot adni számos olyan kérdésre, melynek megoldása az eddigi ismereteink szerint nem elképzelhető: hogyan hoztak létre a középkorban negatív képet a vásznon, hogyan lehetséges, hogy a kép felületi, és semmiféle festékanyagot nem tartalmaz, hogy a pollenzvizsgálatok alapján a szövet a 13–14. századot megelőzően bejárta Kisáziát, stb., stb.

A vita egyik fő vonulatának iránya a C-14-es vizsgálat eredményeinek illetve körülményeinek bizonytalansági elemeit helyezte előtérbe, mint amelyekről Dimitrij Kuznyecov nagy vihart kavart cikke szólt, s amelyben nem a vizsgálatot végzők szakmai tisztességének kétségbevonására, hanem a tudományosan megalapozott érvekre tevődött a hangsúly. (Ennek a cikknek a világos összefoglalását olvashattuk Frank Miklós tollából a közelmúltban, az „Életünk”, 1993 decemberi számában).

A számos tudományterületet összefogó szakmai munka fő letéteményese egy párizsi székhelyű tudós társaság, a CIELT (Centre International d'Etudes sur le Linceuil — A Torinói Lepellel foglalkozó Tudományok Nemzetközi Központja) s a hozzá kapcsolódó nemzetközi tudósgárda. A CIELT havonta megjelenő tájékoztatója rendszeresen hírt ad a szindonológia legfrissebb eredményeiről. Úgy tűnik, hogy a közelmúltban az ikonográfiai és történeti adatok tanulmányozása került a szakemberek érdeklődésének a homlokterébe.

Eszerint, a már korábban ismert adatok összevonásával is, még inkább valószínűsíthető, hogy a lepel nyomaira lehet akadni (történeti adatokkal többé-kevésbé bizonyítottan) a mai Törökország területén: Edessában (Urfa) a lepel 525-től vallásos tisztelet tárgyaként jelenik meg, s a művészettörténészek egy része úgy véli, hogy a VI. századtól nagy lendületet kapott ikon-művészet arche-típusaként tartandó számon. Ebben az időszakban az arabok „Mandil”-nak, a görögök „Mandyliion”-nak nevezték. Az arabok birtokába 639-ben került, majd tőlük Konstantinápolyba 943-ban egy bizánci-arab békeszerződés „megpecsételéseként” jutott (Ugyanebben az esztendőben, a másik oldalról magyar kalandozók szorongatják Bizáncot...)

Krisztus halotti leplének bizánci tiszteletére számos későbbi információnk van, s úgy tűnik, hogy az utolsó személy, aki a leplet látta és le is írta, Robert de Clari, az 1204-ben Bizáncot elfoglaló és kirabló IV. keresztshadjárat egyik legismertebb krónikása volt. (Itt jegyezzük meg, hogy ugyanezek a keresztsek útjuk során, Velence érdekeinek alávetve

magukat a magyar király birtokait — így Zárát — pusztítják). Clari, aki Villehardouinnal együtt a francia nyelvű történetírás megeremlője, így ír: „... a többi templom között volt egy, melyet úgy hívtak, hogy Blakhernai Szűz Mária Templom, s itt őrizték azt a szemfedőt, amelybe a Mi Urunk testét takarták, s amely minden pénteken meglebbent, úgy hogy látni engedte a Mi Urunk testének rajzolatát. Soha nem tudták meg sem a görögök, sem a franciák, hogy mi történt ezzel a szemfedő lepelrel, amikor a várost elfoglalták...” (Clari, 92. fej.)

A fentiekben természetesen csak a történeti adatok egy kis részére utaltunk, kezelésük és értelmezésük azonban minthaértékűnek tekinthető, egyben jellemző is a kutatók lehetőségeire: eszerint a közvetett és közvetlen információk alapján állíthatjuk, hogy valószínű a Mandil—Mandyliion s a Clari által leírt lepel azonos a g a; hogy az a lepel, amit a krónikás látott, azonos a később torinói nak nevezett lepelrel. Igen valószínű, de nem bizonyos.

Bizánc kirablása után, mint köztudott, a lepelnek nyoma veszett; s ha tudjuk, hogy Bizánc gazdagságát a keresztsek számára nem kis mértékben az ereklyékben való gazdagság jelentette, a zsákmány elosztása során minden bizonnyal egy magsrangú lovag kezébe juthatott. Mindenesetre eleddig az újabb, ezúttal bizonyosnak tekinthető dátum a lepel történetére vonatkozóan 1357 előtről nem áll rendelkezésünkre. Útja azonban ettől a pillanattól kezdve folyamatosan nyomon követhető, míg a IV. keresztshadjárat és az 1357-es időpont közötti másfél évszázadot jelenleg csupán közvetett magyarázatokra alapuló valószínűségek (a hadjáratban részt vevő de Charny lovag, illetve a Templomosok tulajdonában lett volna) töltik ki.

(Folytatás a következő számunkban.)

TAIZÉI TALÁLKOZÓ MÜNCHENBEN

December 28-a és január 1-e között rendezte meg a taizéi ökumenikus közösség a 16. európai ifjúsági imatálalkozót Münchenben. Roger Schutz, a közösség alapítója és vezetője a müncheni vásár területén megrendezett nyitó imaösszejövetelen üdvözölte a megjelenteket, különösen azt a tízezer fiatalot, akik Észtországból, Lettországból, Litvániából, Ukrajnából, Oroszországból és Grúziából érkeztek.

A taizéi ifjúsági találkozók tartósan hozzájárulnak a megértéshez és erősítik a gyűlölet és a háborúk elleni mozgalmakat — hangsúlyozta Solt Pál, a magyar aklotmánybíróság tagja, az ENSZ emberjogi bizottságának korábbi elnöke a találkozón. Utalt arra, hogy a taizéi közösség megbékélésre szólító tanítása Kelet-Európában is terjed. Magyarországon és más kelet-európai országban is imaközösségek alakultak, amelyek komoly erőt jelentenek egyházaik életében.

A müncheni találkozó ismét a keleti és nyugati fiatalok találkozásának jegyében zajlott. A 80 ezer résztvevő közül 28 ezren érkeztek Lengyelországból, Magyarországról mintegy kétezer fiatal utazott Münchenbe. KAP / MK

VILÁGNÁL TÖBBET

Szegény vagyok, mindenki elhagyott,
Mert a világnál többet akarok.
Én kophatatlan kincset keresek,
Azért vagyok itt egyre kevesebb.

Megállok, Istenem, küszöbődön,
És minden kínomat megköszönöm.
Nem bánom, itten hadd gyalázzanak,
Csak megláthassam égi házatad.

Most már tudom, mi kell, Uram, tudom,
Kopogtatok én minden kapudon,
Az életem itt, látom, nem elég,
Nincs e világon nékem menedék.

Most már tudom, mi lesz velem, Urám,
Csak el ne fordulj tőlem komoran,
Hadd legyek árva, üldözött, szegény,
És mindhalálig boldog leszek én!

Horváth Béla (1908—1975)

Rádió-interjú Casaroli bíborossal

„Agostino Casaroli a párbeszéd embere” címmel tette közzé új könyvét Alceste Santini, az ismert olasz kommunista újságíró. A szerző megrajzolja a bíboros portréját, aki 1979 és 1990 között államtitkár volt, de már korábban az egyházi közügyeket, a vatikáni keleti politikát irányította. (Tegyük hozzá: ez a keleti politika sok kritikát kapott; az ún. kis lépések alig mutattak fel eredményeket, mígnem a gorbacsovi politika és a világkommunizmus hirtelen összeomlása következtében végre szabadságot kaptak a 4 évtizedig elnyomott egyházak.) A könyv kapcsán a Vatikáni Rádió rövid interjút közölt a bíborossal:

Kérdés: Mit élt meg Eminenciád a berlini fal leomlásakor?

Casaroli: Lényegében már vártam, hogy ez előbb vagy utóbb megtörténik, de nem vártam abban a pillanatban, még ha nem is csodálkoztam túlságosan, mivel Gorbacsov tevékenysége, nemcsak szavai, hanem tettei is előkészítették ezt a pillanatot.

Ez után az esemény után azonban feléled az addig szunnyadó nacionalizmus. Miként látja a jövőt?

Nem szunnyadt, inkább el volt nyomva. A nyomás megszűnte után természetesen elszabadult a nacionalista szemlélet. A jövőt igen nehéznek látom, mivel ha a szellemek kiszabadulnak, nagyon nehéz őket visszaterelni a helyes útra. De mindezek ellenére azt gondolom, hogy az embernek, az emberiségnek van elég esze, hogy felfogja az újabb veszélyeket. Szeretném az embernek tulajdo-

nítani a bölcsességet és a jóakaratot is, ezt nem is tagadom, de talán hatékonyabb lesz, ha felfogja ezeket a veszélyeket.

Mi Eminenciád véleménye a sokat emlegetett humanitárius beavatkozásról?

A humanitárius beavatkozás olyan kifejezés, amelyet néha helytelenül is lehet értelmezni, bár önmagában helyes dolog. Vagyis azt jelenti, hogy az embernek vannak bizonyos alapvető jogai, amelyeket nem lehet beszorítani egy állam határai közé, mert az egész emberiség javát és kötelességét alkotják, így tehát az egész emberiségnek joga és kötelessége, hogy ne engedje a megsértésüket.

Sanini könyvében kijelenti, Ön azt óhajtja, hogy a Szentszék határozottabban legyen jelen erkölcsi-politikai téren...

Benyomásom szerint nagyon gyengék azok az erők, amelyek erkölcsi síkon valóban vezérelhetik az emberiséget... Ott lenne az ENSZ, de különböző okok miatt azt szeretném, ha a pápa és a Szentszék — minthogy hála Istennek, jobban elfogadják őket, mint az elmúlt korokban — jobban érvényre juttatnák erkölcsi tekintélyüket, hogy vezessék az emberiséget, a népeket, a kormányzókat nemcsak az erkölcsileg helyes úton, hanem — következőképpen — az emberiségnek hasznos úton is. VR / MK

Az erény a lélek egészsége, ahogy a bűn a lélek betegsége.

Széchenyi

DR. BOGYAY TAMÁS

1909 – 1994

Magas kora ellenére, kevéssel 85. születésnapja előtt, váratlanul ért bennünket halálának híre. Váratlanul, hiszen négy nappal korábban még résztvett a szerkesztőségi megbeszélésünkön, különben is töretlen munkakedvvel dolgozott és készült — mint minden évben ilyen-tájt — rövid kikapcsolódásra, két hetes „sísabadságra” az osztrák hegység közepén. Halálával egy kivételes nagy egyénisége távozott el a „nyugati magyar” szellemi életnek. Az idézőjeleket bizvást mellőzhettem volna, hiszen csak magyarságunk földrajzi szétszórtságát jelzi, márpedig Bogay Tamás nevét régóta az egész magyar-, sőt országhatárokat átlépve, a nemzetközi tudósvilág elismerése és megbecsülése övezte.

A gyász és megrendülés szavain túl, vázoljuk fel röviden a nagyszerű író tudós-pálya fontosabb állomásait.

Középen született 1909-ben. A nagykanizsai piarista gimnáziumban érettségizett. Egyetemi tanulmányait a magyar „Kitűnők iskolája”, az Eötvös Kollégium tagjaként a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte és 1932-ben művészettörténetből doktorált. Ösztöndíjasként egy-egy szemesztert a berlini „Collegium Hungaricum”-ban, illetve a római „Magyar Történeti Intézet”-ben töltött. 1935 és 1940 között a zalaegerszegi tanfelügyelőségen dolgozott és (Sokat emlegette!) szoros kapcsolatban állt hivatalból is Mindszentyvel, akkor még Péhm József apátplébánossal. A háborús években (1940–1945) a Kultuszminisztérium tisztviselője és a Szépművészeti Múzeum múkeincs-szállítmányát kísérve jutott Németországba. 1952-től a müncheni Szabad Európa Rádióánál „Köszegi Ákos” néven főleg történelmi tárgyú műsorokat írt, nyugdíjba menetele után, külső munkatársként, még hosszú évekig. Közben, 1963–68 között a Müncheni Magyar Intézet igazgatója volt.

Tudósi pályája kezdetén főleg koraközépkori, művészeti témákat dolgozott fel, de fokozatosan fordult a magyar őstörténet és középkor felé. Érthető, hogy a magyar Szentkorona-kutatásnak is egyik nemzetközileg elismert tekintélye. Számos könyve mellett mintegy 200 tanulmány, dolgozat, értekezés, cikk jelent meg tollából magyar, német, francia, amerikai és szlovén (Megtanult szlovénul!) folyóiratokban s egyéb gyűjteményes kötetekben. Ismert okokból a kommunista uralom idején, évtizedeken át hallgattak róla otthon, de késői „jóvátételként” 1990-ben a budapesti Eötvös Lóránt Tudományegyetem díszdoktorrá avatta és tavaly látott napvilágot odahaza is „Magyarország története távlatból” című könyve.

Hadd idézzem még Tamás 80. születésnapján elhangzott köszöntőm néhány mondatát: „Bogay Tamás egész életvitelén, gondolkodásmódján, még történelemszemléletén is fölismerhetően — oly módon, mint őskövületeken a páfrány rajza — mélyen átélt katolikus hitének lenyomata. Emberi kvalitásai közül hamar kitűnik önzetlen segítőkészsége, a nagy tudósokat jellemző szerénysége. Tökéletesen hiányzik belőle a tudás göggye, a mások botlásait elnéző mosollyal veszi tudomásul. Türelmes és megértő. Alapjában derűs természete könnyen hangolódik tréfára. Csak akkor nem ismer tréfát, ha a tudomány csarnokából kell kiűzni a kufárokat. Nem egyszer adta ennek bizonyosságát, kivált ha őstörténeti sarlatánok képtelen agy-

Hányan vagyunk?

Tudjuk-e azt, hány vallásos ember él hazánkban?

A kérdésre a keresztelések és más beavatási szertartások, vagy az egyházi adófizetők száma, esetleg a különböző felekezetek által vezetett statisztikák országos összesítése, illetve a közvéleménykutatási eredmények alapján lehet választ adni.

Bár a keresztelések és a többi hasonló szertartások révén kapott számadatok a legátfogóbbak, mégis óvatos fenn tartásokkal kell ezeket kezelni. Azok is szerepelnek bennük, akiket szüleik gyermekkorban elindítottak a vallásosság útján, de később semmilyen kapcsolatba nem kerültek egyházukkal. Mivel a változásokat mégis nyomon tudja követni, ezért a nemzetközi statisztikák és az állami statisztikai kutatások során ezt szokták felhasználni.

Más a helyzet a plébánosok és egyéb vallási vezetők által a híveik számára tett becslések országos összesítésével. Ez ugyanis mindaddig megközelítőleg pontos adatokkal tud szolgálni, amíg egy társadalom „mozdulatlan”. Mihelyt azonban felgyorsul a tradícióbomlás, és ezzel párhuzamosan megindul pl. a falusi lakosság tömeges méretű városba költözése, ezek az adatok is pontatlannokká válnak.

Hazánkban ezt a folyamatot a Budapest-vidék kölcsönhatásában lehet legjobban imutatni. Pest-Buda lakossága a múlt század közepén 60 ezer körüli volt, míg a századfordulóra meghaladta az egymilliót. Ekkora lakosságrobbanás példánélküli volt a korabeli Európában, és ezzel fővárosunk a világ akkori legnagyobb városai közé „nőtte fel” magát. Mindezt a magyar ipar „aranykorszakát” jelentő gazdasági fellendülés váltotta ki, amely a városba szívta a földnélküli, zsellérparasztság egy jelentős részét. Hatalmas munkásnegyedek jöttek létre, amelyek fejlődésével az egyház nem tudott lépést tartani. Így 80-90 ezer fős „mamutplébániák” alakultak ki, ahol az a személyes jellegű pap-hívó viszony, amire a mindenféle értelemben kizsákmányolt munkásság igényt tartott volna, nem jöhetett létre. *Probáskézék* keresztényszociális kezdeményezései valamelyest javítottak a helyzeten, de ekkorra már az egyház a munkásság jelentős rétegeit elveszítette. A folyamatot a háború után hatalomra kerülő kommunista rendszer erőteljes iparosítási- és ami ezzel együtt járt: a parasztság újabb tömegeit a városba eröltető; illetve nyílt vallásellenes politikájával jelentősen fel tudta erősíteni. Ezt a hatalmas társadalmi mozgást — ami az elmúlt 100 évre szinte végig jellemző volt — a plébánosi adminisztráció kép-

reimeit, vagy a marxista történetírás csatlásait volt kénytelen leleplezni.”

Mindezek után gyászunkban is büszkeséggel tölt el bennünket, hogy Bogay Tamás írásaival számtalanszor tüntette ki lapunkat, sőt időt áldozva aktívan vett részt a szerkesztőség munkájában. Halálával a szerkesztőség asztalánál üres marad egy hely, de emléke tovább él szívünkben.

SZAMOSI JÓZSEF

*

Dr. dr. h. c. Bogay Tamás 1994 február 8-án müncheni otthonában hunyt el. Lelki-üdvéért hétfőn, február 14-én 8 órakor tartottak rekviemet a Damenstift-temp-lomban és ugyanaznap 10 órakor gyászszertartást az Ostfriedhof krematóriumában. Hamvait később helyezik majd el Badacsonyban a Bogay- és a rokon Pauler-család halottai közelében.

telen volt nyomon követni, úgyhogy az egyházmegyes statisztikák a tényleges helyzetenél több mint 810 ezer hívővel kevesebbet tartottak nyilván.

A közvéleménykutatási és az egyházi adófizetés alapján kapott eredmények megbízhatatlanságára nem akarok most kitérni. Mégis — az előbb felsorolt módszerek összességéből és együttes vizsgálataiból viszonylag pontosan kirajzolódik hazánk felekezeti megosztása. Az 1988-as adatokat vizsgálva megosztás, hogy hétmillió római- és görög katolikus, 1,9 millió református, 430 ezer evangélikus ember él közöttünk. Az izraelita, unitárius, pravoszláv és a többi kisebb egyházak és szekták hívőinek létszáma együttvéve 250 ezerre tehető, míg a felekezeteken kívüliek (vagyis azok, akiket nem kereszteltek meg, és semmilyen felekezetbe vagy vallási közösségbe

sem jegyezték be) valamelyest meghaladják az egymilliót.

Mások azonban az irányok, hogyha csak az utóbbi 25 évben születettek összetételét vizsgáljuk. Ebben a korosztályban ugyanis már erőteljesen jelentkeznek az elmúlt 40 év ateista valláspolitikájának a hatása. Ők teszik ki a felekezeteken kívüliek nagy részét. Viszont azoktól, akik gyermekkorukban nem találkoztak a hit csírájával sem, nem lehet elvárni, hogy majdan, amikor ők maguk is szülőkké válnak, gyermekeiket vallásosan neveljék. Ezért a felekezeten kívüliek számarányának növekedésével hosszú távon is számolni kell. A katolikus hívők aránya valószínűleg a jelenlegi 70%-ról 50%-ra, a reformátusoké 19%-ról 13%-ra, és az evangélikusoké 4%-ról 3% alá fog csökkenni.

(Az adatok Tomka Miklós: „Magyar Katolicizmus 1991” című könyvéből valók.)

JEZSÓ ÁKOS (Budapest)

„Édes hazám...”

A bécsi magyar lelkészség értesítőjéből

Mivel Bécs magyarsága igen sokrétű, akár korban, akár társadalmi vonatkozásban, mégis érdemes elgondolkozni, foglalkozni magyar és keresztényi múltunkkal, ha röviden is. Ez annál inkább fontos, mert — úgy látszik — magyarságunk nem csak szétszóratásban, idegenek között —, hanem a szülőhazában is kérdéseket vet fel.

A hazám szó már évszázadok óta megjelenik írásainkban, még mélyebbre hatol, ha egy jelzővel találjuk együtt: Édes hazám.

Balassi Bálint: Oh, én édes hazám, te jó Magyarország; Pázmány Péter: *Édes, nevelő hazám!* József Attila: *Édes hazám, fogadj szívedbe...* már e néhány idézetből ízelítőt kapunk, hogy milyen erős érzelmi kötődés jeleivel, tudatossággal élte meg magyarságát a mi népünk.

Magyarnak lenni a haza iránti szolgálatot is jelentette. Ez tűnik ki a reformkortól kezdve napjainkig. A magyar költő, a nemzet költője. A magyar nemzet — földrajzi és történelmi helyzeténél fogva, valamint nyelvi különállása miatt, — mélyebben élte át történelmi korszakait.

Isten nemcsak helyünket, hanem feladatunkat is kijelölte a világban — így érezte ezt minden magyar Szent István óta. Számtalan írás tanúskodik erről. Elgondolkoztató: hogy a keresztény hit, istenhívő vallásosság, nemzeti létünk, küldetésünk tudata s költészetünk mennyire egymást feltételező fogalmak, erre jeles bizonyosság a Himnuszunk! A magyar nemzetnek ezt az Istenhez küldött fohászt soha semmiféle hatóság nem jelölte ki hivatalos himnusszá; a magyarok kezdték különféle dallamokra énekelni, ezért írt ki a Nemzeti Színház pályázatot megzenésítésére és így született meg Erkel Ferenc-től az örök szép melódia.

Aki igazán küismeri magát népiünk történelmében, megállapíthatja, hogy a keresztény hit a magyarság számára örökérvényű belső tartalom, nemzeti létünk alapja és feltétele.

Ha ez így van, mi magyarázza a mai időkben a nemzeti öntudat hiányát? Sajnos az emberek nem csekély része irtózik mindentől, ami magyar, sőt a hazaszeretete, a tetteket vagy tettekészséget nacionalizmusnak bélyegzik sokan! — Miért?

A felelet lehetne a következő: A két háború között a nemzeti öntudat szétvált s a nemzet tévutakra sülyedt. Tév-

út volt a genetikai- etnikai szűkítés és egyéb szemlélet is.

A bajok gyökerénél megtaláljuk a „nagy nemzetköziség” hamis és félrevezető tévtanába való lezúllást. Sikerélmények hiánya miatt sokan szégyenlik magukat magyarnak vallani, szívesen beolvadnának valami világközösségbe, de csak a jólét melegével...

Feltűnő, hogy egy bizonyos réteg nagyobb részben, se szülőföldjéhez, sem Istenéhez nem kötődik, valamint anyanyelvét is megveti. Megfigyelhető, hogy a nemzetköziség túlhajtói között menyenyi a vallástalan ellem.

Milyen figyelmeztetés ez nekünk a hazából kiszakadt (menekült) magyaroknak, hogy nyelvünket, vallásos hitünket, magyarságunkat hűségesen ápoljuk és ezt a magatartásunkat bele oltjuk az új nemzedék szívébe, lelkébe.

Hazánk szeretete, hitünk megóvása (még ha távolról is) oly összekötő erő kellene legyen: ha eltiprod is mindig növekvő, ha szunnyad is, ne oltásuk elkorok — mondotta egyik költőnk.

HEGYI GYÖRGY

A MAGYAR

KATOLIKUS ÚJSÁGÍRÓK SZÖVETSÉGE

március 5-én, szombaton, Budapesten a Hírlapkiadó Vállalat (VIII. ker. Blaha Lujza tér 3.) székházában, de 10 órai kezdettel tartja meg esedékes közgyűlését és újabb tanulmányi napját „Az Egyház tanítása és a tömegkommunikáció” címmel. A találkozót dr. Seregély István egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke nyitja meg. A két főelőadó: P. dr. Lukács László SP, a Vigilia főszerkesztője és P. dr. Szennay András OSB, ny. főapát, a Teológia főszerkesztője. Felkért hozzászólók: P. dr. Várszegi Asztorik OSB püspök-főapát, a Püspöki Karnak a tömegkommunikációs eszközök ügyében illetékes tagja, dr. Horányi Özséb, a kommunikáció-elmélet tanára a pécsi Janus Pannonius Egyetemen és Simonyi Gyula informatikus, szerkesztő.

*

Az egyházi statisztikai hivatal tájékoztatása szerint a nemrég felszentelt 13 új püspökkel együtt a világ összes főpásztorának száma 4260-ra emelkedett, beleértve a címzetes püspököket, valamint a bíborosokat is. A Szentatya tavaly összesen 114 püspököt nevezett ki, 15 éves pápasága alatt összesen több mint 1600 püspököt. VR

Hírek - események

ACERBI ÉRSEK

A BUDAPESTI ÚJÉVI FOGADÁSON

Az új esztendő tiszteletére Göncz Árpád államelnök hagyományos diplomáciai fogadást rendezett a parlament vadásztermében. A fogadáson az államfő és Jeszenszky Géza külügyminiszter elsőként a diplomáciai testület doyenjének, a Szentszéket képviselő Angelo Acerbi érseknek kívánt boldog új évet, majd a külképviseletek megjelent vezetőit köszöntötte. A köszöntő szavakat a diplomáciai testület nevében Acerbi érsek nuncius viszonzta, aki nagy csodálattal adózott annak a méltóságnak, amellyel Magyarország a jelenlegi nehézségekkel szembenéz. Kifejezte óháját, hogy a magyar nép és kormány erőfeszítéseit siker koronázza. MK

REQUIEM

ANTALL JÓZSEF LELKIÜDVÉERT

Köln és környékének hívő magyarsága január 9-én, a Szent Apostolok bazilikájában emlékezett meg Antall Józsefről, Magyarország első szabadon választott miniszterelnökéről.

A szentmiseáldozatot Bereczki Béla kölni magyar lelkész mutatta be. Szentbeszéd helyett dr. Erdődy Gábor, bonni nagykövet emlékezett meg az elhunytól. Megható beszédében hangsúlyozta, hogy az elhunyt miniszterelnök utolsó leheletéig a magyar hazát, a magyar népet — a határokon belül és a határokon túl — szolgálta. Állam-ideálja a szentistváni, keresztény eszmékre épített, hagyományaiban, kultúrájában Európába illeszkedő, szabad Magyarországot volt.

A Szent Apostolok bazilika zsúfolásig megtelt főhajójában összegyűlt katolikus és protestáns magyarok (ilyen nagy számban csak nemzeti ünnepeinken jönnek össze!) a jelképes beszélgetés és temetési liturgia után a Székely és a Magyar Himnusszal búcsúztak a Nyugat-Európában nagy tisztelettel övezett magyar miniszterelnöktől.

Nagy Alajos

VECSEY LAJOS SZÜLETÉSNAPIJA

A st. galleni magyarok február 4-én ünnepelték szeretett és nagyrabecsült fő-tisztelendő uruk 89. születésnapját.

Az ünnepély a st. galleni St. Josefs-haus Altersheimben zajlott le, ahol ő néhány hete új otthonra talált és régóta ismert paptársai körében igen jól érzi magát.

Lajos atya 1905 február 4-én született Nemesbeteven (Zala megye). Szombathelyen szentelték pappá 1929 június 16-án. Azóta — tehát 65 éve! — áll fáradhatatlanul egyfolytában az egyház szolgálatában. Hosszú pályafutása során sok területen dolgozott, mindig ott, ahová a hivatala szólította. Így: káplán Budapesten, hittanár számos gimnáziumban, kollégiumi prefektus, stb. Napi fáradtságos munkája mellett 1934-ben doktorál. Később a szombathelyi Papnevelő Főiskola tanára, majd igazgatója. Mind-szenty bíboros, hercegprímás közvetlen és állandó munkatársa. Emiatt a kommunisták börtönbe csukták. 1949-ben sikerült Svájcba menekülnie, ahol először a melchitali (Kanton Obwalden) kedves nővérek leányintézetében hittanár. Ezután tanulmányút Rómában. Végül is St. Gallen és környékének magyar lelképásztora, de a svájciaknak is rendszeresen misézett. Számos nagyszerű könyve és cikke jelent meg.

Szívből kívánunk Vecsey atyának nyugodt, boldog, hosszú életet, jó egészséget és Isten áldását.

Lajos bácsink! Hálás köszönet a témérdek fáradozásért!

A st. galleni magyarok nevében

Prof. Vácsi Gyula zongoraművész

KERESZTELÉS

A SZENT PÉTER BAZILIKÁBAN

Január 9-én, Urunk megkeresztelésének ünnepén II. János Pál pápa a Szent Péter bazilikában bemutatott szentmise keretében 41 újszülöttnak kiszolgáltatta a keresztség szentségét. A pápával együtt misézett Lopez Trujillo bíboros és Elio Sgreccia püspök, a Pápai Családtanács elnöke illetve titkára.

Homíliájában a pápa örömteli szavakkal köszöntötte a 16 kislányt és 25 kislányt szüleikkel és keresztszüleikkel együtt, akik a keresztséggel a legszebb és legértékesebb ajándékot, a Jézusba vetett hitet adják az újszülöttnak.

A világ különböző országait képviselő 41 újszülött a keresztség révén most Isten nagy családjának tagjává vált. Az egyházi közösség egyetemes család, amelynek alapsejtje éppen a családgyház. A családon belül megnyilvánul az emberi és a természetfölötti lét gazdagsága. A szülők kötelessége, hogy gyermekeikben kibontakoztassák a keresztség által beléjük oltott új életet — mondta a pápa.

OLVASÓI LEVÉL

Református vallású magyar létemre évek óta szoros baráti viszonyban vagyok dr. Gácsi Imrével, a braziliai magyar katolikusok főlelkészével, aki — az elmúlt napokban — eljuttatta hozzám az „Életünk” folyó évi első számát. Mindjárt az első oldalon találtam Békés Gellért OSB cikkét: „Isten háza népe: egy szív, egy lélek”. Mondhatom, nagy örömmel és lelki haszonnal olvastam ezt a rendkívül magas nívójú és rendkívül időszerű cikket, amely a magyar katolikusok és protestánsok közötti kölcsönös kiengesztelődésre és együttműködésre buzdít. No, hála Istennek — gondoltam — végre eljutottunk odáig, hogy a 16. századbeli hitvitázók gromba hangját félretéve a békés, szeretetteljes hangon közeledjünk egymáshoz, hiszen II. János Pál pápa debreceni látogatása alkalmával hitet tett az ökuménia szükségessége mellett, kijelentette, hogy 45 évi sátrani uralom után a magyar népnek, de egész Európa népeinek is a krisztusi szellemben kell együtt munkálkodni.

Ezzel a cikkel ellentétben nem nyerte meg tetszésemet Kiss György „Ősök jusán” című cikke. A cikkíró mindjárt a cikk elején „buzogány”-nak nevezi a magyar református templomok tornyát díszítő csillagot. Tudva lévő, hogy ez a csillag nem harca hívó „buzogány”, hanem a betlehem csillagot jelképezi, amely pedig azt jelentette, hogy az isteni szeretet testet öltve jelenik meg a mi ember-világunkban. A Krisztus születését jelentő csillag ugyanúgy tiszteletre méltó, mint a Krisztus halálára emlékeztető kereszt. Nem tartom helyesnek, hogy ezt a szimbólumot bárki is tiszteletlenül kezelje, vagy pláne buzogány-nak nevezze.

A cikkíró kifogásolja, hogy a kiállított képeken egyetlen papi személy sem látható, pedig ő a papoktól „tanúságtételt”, „állásfoglalást” és „erkölcsi ítéletet” várt. Szerény ismereteim szerint a kommunista uralom alatt papok ezrei szenvedtek börtönt, száműzetést, vagy akár halált is tanúságtételük miatt. Nem tartom valószínűnek, hogy a volt Jugoszláviában ilyenek nem lettek volna. . .

1994 január 12.

Hittestvéri szeretettel:

Dr. Vargha Sándor
(Sao Paulo, Brazília)

TÜLSZÚFOLT VÁROSOK

A 2000. év körül földünk népességének kb. a fele túlszűfolt nagyvárosokba tömörül, ahol a legalapvetőbb szolgáltatásokban, az egészségügyi és vízellátásban is hiányt szenved. A „Population Concern” brit demográfiai intézet évi jelentése tartalmazza ezt az aggasztó megállapítást. Az intézet adatai szerint évente 20—30 millió személy indul útnak a városok felé a jobb jövő reményében, de legtöbbször nyomorúságos, a leg-
elemibb infrastruktúrákat is nélkülöző barakktelepek lakójává válik. A jelenség főként a harmadik világot érinti, ahol feltartóztathatatlanul növekedik a népesség száma. A brit demográfiai intézet szakértőinek becslései szerint 2000-ben a fejlett világ 20 legnagyobb városa közül az első három helyet Tokió, New York és Los Angeles foglalja el. 2010-ben Tokió lakossága a jelenlegi 25 milliőről közel 29 millióra emelkedik. A második helyet a braziliai Sao Paulo foglalja el 25 millióval, majd következik Bombay, Sanghaj és Lagosz. VR/MK

HAT MILLIÓ MENEKÜLT AFRIKÁBAN

Mint a Freiburg im Breisgauban (Németország) megjelenő „Christ in der Gegenwart” című teológiai hetilap legújabb számában olvasható, ENSZ adatok szerint a menekültek száma erre az évre rekordmennyiséget ért el Afrikában. Összesen 6 millió menekült tartózkodik a világ legszegényebb földrészén, ez a szám egyharmada a világ összes menekültjeinek. Jelenleg 800 ezren menekültek el Burundiból, 1 millióan Szomáliából és másfél millióan Mozambikból a szomszédos országokba. Főleg olyan kis államok túlterheltek, mint Malawi, Sváziföld és Dzsibuti. Malawiba egymillióan menekültek a polgárháború elől, az országban egy menekült jut 10 lakosra. Sváziföldön minden tizennegyedik ember, Dzsibutiban pedig minden tizenhatodik menekült. MK

*

Emelkedik a keresztények száma Vietnámban. A továbbra is kommunista Vietnámban ezek térnek vissza a kereszténységhez, vagy keresztelkednek meg, ami a keresztény vallás növekvő vonzóerejét illetően népszerűségét jelzi ebben az ázsiai országban. Ho Si Minh-város püspökségében csak az elmúlt évben hat-ezer felnőtt ember vette fel a keresztiséget. KAP

*

A kínai egyetemeken közkedvelt karácsonyi ünnepségek megtartását, amelyeken eddig külföldi professzorok és diákok is részt vettek, a hatóságok az elmúlt évben betiltották. A hatóságok a kínai kultúrát oly módon óhajtják támogatni, hogy megtiltják a „nyugati

SZÉKELY ASZTALI ÁLDÁS

Evés előtt

Ki asztalt terítsz az égi madárnak, teríts asztalt, teríts szegénynek, árvának. Nyisd meg Atyánk, nyisd meg jóságos kezedet, adj a koldusnak is tápláló kenyeret, ételben, italban legyen bőven részünk, gondviselő Atyának könyörögve kérünk. Amen.

Evés után

Gondviselő Atyánk, asztalodtól kelve, szívből hálát adunk kezünk összetéve. Áldd meg a házat, s a háznak gazdáját, fordítsd vissza néki a vendéglátását. Szánd meg a szegényt, a szenvedőt, az árvát, s benned bíznak viseld mindig gondját. Amen.

A Stuttgarti Misszió Értesítőjéből

szokásokat”, legalább is ez hangzott el a hivatalos indoklásban. Valójában azonban arról van szó, hogy lehetőség szerint korlátozzák és csökkentik a kínaiak kapcsolatát a külföldiekkel.

*

II. János Pál pápa Moldova apostoli nunciussá nevezte ki Angelo Acerbi c. érseket, Magyarország apostoli nunciussát. Mint ismeretes, Angelo Acerbi 1990 június 21-én mutatta be megbízólevelét a parlamentben a köztársasági elnöknek, amikor 45 év után a Szentszék és Magyarország újból felvette a diplomáciai kapcsolatokat.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Az örök hazába költöztek: Szuhapa Gyula, 66 éves korában, december 6-án. — Gróf Révay Imre, 68 éves korában, december 18-án. — Heinz Pál, 62 éves korában halt meg. Temetése január 21-én volt. — Perart Béláné, Margit, életének 70. évében, január 13-án elhunyt. Az örök világosság fényeskedjék nekik!

Linzi: A szentkeresztységben részesült: Komáromi Jenny, K. Attila és Székely-Király Dalma gyermeke, november 20-án.

Halottaink: December 2-án hunyt el Korecz Mária honfitársnőnk, (Wels, Schulstr. 13 a), 80 éves korában, a szentségek ájtatos felvétele után. Mélyhítű, buzgó hívőnkét gyászoljuk benne. December 9-én volt a temetése a welsi temetőben. — December 12-én hunyt el Tóth György honfitársunk, (Haid, Schulstr. 10 b) 69 éves korában. — Horváth László honfitársunk (Fröbelstr. 28.), 50 éves korában. — Károlyi Angéla honfitársnőnk (Fröbelstr. 5), 74 éves korában. — Balogh Zoltán cégvezető (Salzburger Str. 257), 80 éves korában hunyt el. Adj Uram örök nyugodalmat nekik!

NÉMETORSZÁG

Köln: Lampel Barbara Judit 1993 december 26-án, a szentmise keretei között elnyerte a szentkeresztiséget, a bérmeletést és az első szentáldozást. Ugyanezen a szentmisén Rácz Borbála és Bogáromi Patricia tanulók az első szentáldozáshoz járultak. Isten tartsa meg őket egészségben szüleik és mindannyiunk örömére.

OLASZORSZÁG

Róma: A keresztség szentségében részesült: Júlia, Nava Szász Marcello és De Michele M. Lucia gyermeke, október 30-án.

Szentségi házasságot kötöttek: Pugliesi Claudio és Rácz Rita, szeptember 11-én, Csobánkán. — Simonelli Augusto és Pyszny Monika, 1993 április 1-én Rómában esküdtek hűséget egymásnak.

Az örök hazába költöztek: Patrecea Nicolane szül. Pekecz Teréz, szeptember 16-án, 82 éves korában, Rómában. — Szirmai Margit, 1992 május 16-án, 90 évesen, Genovában. — Curlo Vittoria, prof. Fáj Attila felesége, 1993 július 20-án, Arenzóban. Nyugodjnak békében!

*

HALOTTUNK

Hősiesen viselt, hosszú fájdalmas betegségekben, Isten akaratát elfogadva, a betegek szentségével megerősítve, 1994 február 3-án elhunyt

Szamosi Józsefné haldentháli Duka Miléva

Pécsen született 1918 november 5-én s a pécsi Notre Dame nővérek gimnáziumában érettségizett. 1944 karácsonyan került Bajorországba, 1954-től 1983-ig a münchen Szabad Európa Rádió munkatársa volt.

Gyászolják: férje; testvére Duka Iván és családja; gyermekei Tibor, Péter feleségével Judittal, és Katalin; unokái Kristin, Ági, Vera, Kati, Dániel; két dédunokája; Kecskemétről a Szamosi-családok és a pécsi-siklósi rokonság, mindazok, akik szerették.

Lelkiüdvéért az engesztelő istentiszteletet február 8-án de. 11 órakor a Damenstift-templomban dr. Cserháti Ferenc müncheni plébános mutatta be koncelebrálva Fejős Ottó németországi főlelkész-szel, továbbá v. Kölley György, Fehér István és Merka János müncheni lelkészekkel. Temetése nagyszámú gyászoló közönség részvételével ugyancsak február 8-án volt a München-Perlachi Neuer Südfriedhofban.

Megszabadítottad lelkemet a haláltól, bizony az én lábaimat az eleséstől, hogy járassak Isten előtt az örök életnek világosságában. (Zsolt. 56.)

TÁMOGATÁST KÉRNEK!

Magyar Harmónia — Bárdos Kórus Alapítvány kéri most az Ön támogatását. Együttműködésünk törekvése elsősorban a magyar zeneszerzők egyházi és világi műveinek megismerése az itthoni és külföldi közönséggel, illetve oratóriumok magas színvonalú megszólaltatása. Különösen nagy szeretettel foglalkozunk névadónk Bárdos Lajos és Kodály Zoltán műveivel, valamint a ma élő zeneszerzők alkotásaival. Célunk a magyar művek népszerűsítése, és az, hogy előadásunk a hallgatók szívéhez utat találjon.

Az oratóriumok és az igényes kórusművek megszólaltatása komoly anyagi áldozatokat is kíván. Ezért hoztuk létre alapítványunkat, melyhez ezúton kérjük szíves támogatását. A devizaszámláinkra átutalt összegekről — kívánatra — természetesen igazolást küldünk. Minden támogatást előre is köszönünk. Címünk: Magyar Harmónia — Bárdos Kórus Alapítvány, H-1113 Budapest, Bartók Béla út 76., IV. emelet 3.

MEGJELENT! ÚJDONSÁGI

CSERHÁTI FERENC: HITÉBRESZTŐ

Kada Lajos érsek, bonni nuncius bevezetőjével. A Szent István Társulat kiadása. Budapest 1993. I-III kötet összesen 936 oldal. Szentbeszéd a vasárnapi szentmise olvasmányok alapján.

A színes borítóval ellátott I-III kötet ára 1111.— Ft. + portó. Kapható Budapesten a Szent István Társulat könyvesboltjában. Kosuth Lajos utca 1. H-1050 Budapest.

JAKOCS PANZIÓ: Egy és két személyes szobák fürdőszobával, WC-vel: 50.— DM reggelivel.

JAKOCS TAXI: Helyben vagy hosszabb útra. Budapest XI. ker., Bod Péter utca 20.

Budapest, Kamaraerdő déli lejtőjén, nagy parkban, panorámás kilátással, 80—160 m²-es luxuslakások épülnek exkluzív kivitelben. 20 percre autóbusszal a centrumtól, az építés folyamatban. Befejezés 1994 október. Magyar útlevelel rendelkezők előnyben. Érdeklődni lehet: Telefon: 0036 1 1658 860, vagy 0042 27-87 98 71 (Nobilisz Kft. Budaörs, Beregszászi utca 33).

Dunabogdányban, 2 szobás, komfortos, kertes ház, nyári és őszi idényre kiadó! 6 km-re a visegrádi gyógyfürdőtől. ☎ 0036 26 390 600 18 óra után.

AUSZTRÁLIA!

Ha magányos életébe már beleunt, van világvizonylatban nagyra becsült magyar nyelvű **TÁRSKERESŐ** szervezet, mely bizalommal segítséget tud nyújtani Önnek is. Információért levelet küldjön: 5 US \$, 10 DM, 4 £, 50 SK, 10 SFr., 50 Ffr., vagy 80 ÖSch. Légiteljesítési költségekre az alábbi címre: „GLOBALCONTACT“ „EG 2 MR 94“ P.O.B. 325, SUNSHINE, VICTORIA 3020, AUSTRALIA. Kérjük a borítékra és a levélben címzését nyomtatott nagybetűkkel olvashatóan írni.

Megrendelésre haladéktalanul küldjük

Békés Gellért

KRISZTUSBAN MINDNYÁJAN EGY Keresztények egysége — utópia?

Az ökumenikus mozgalom története és feladatai, a keresztény egység időszerű kérdései.

A könyv ára postaköltséggel 10.— DM.

Pannonhalmi Könyvszolgálat

Főmonostor, Vár 1. H-9090 Pannonhalma.

Bogyay Tamás:

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE TÁVLATBÓL

a Mérleg Bécs-Budapest-München kiadásában. 184 old., 4 térképpel, kartonkötésben. Ára 15.50 DM + portó. Megrendelhető a KUPA, Distelfinkweg 21, D-81249 München címen. Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 8 64 35 73.

Szamosi József újabb művei:

VIRÁGOSKÖNYVEM

- Színes riportok a természetből - 64 old.

PASZIÁNSZ

- Csevegések, játékok, napló (1945-46) 172 oldal.

MÚLHATATLAN MÚLT

- Új és régi versek. - 186 oldal. Egy-egy könyv ára portóval 20.— DM (bankjegyben).

Megrendelhet a szerző címen:

Elektrastr. 7/b. 81925 München.

APRÓHIRDETÉSEK

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatónak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

MINDL EDITH, hites fordító, fordításokat vállal. Schwarzenloher Str. 9, 90469 Nürnberg, ☎ (09 11) 48 17. 55.

4-kötetes magyar breviárium kapható. Megrendelhető: Ft. Hegyi György címen. Ára: 100.— DM + 10.— DM portó; vagy 80.— US \$ + 10.— \$ portó.

Budapest, V. kerületben összkomfortos lakás 120 m², valamint Motel a Mátrában eladó. Telefon: (D) 079 04/76 37 (8—16 óráig) és 079 51/2 67 46 (17—20 óráig).

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Széher út 3. Tel./Fax: 0036-1-17 63 730. Szeretettel várjuk az „Év panziója“ díjat nyert családias szállodánkban, zöldövezetben, de közel a központhoz. Szállodai színvonal — féláron!

Magyar-német állampolgár, 54/168/67 keresi egy hölgy ismeretségi házasság céljából. Dolgos, jól kereső lakatos-heggesztő vagyok. Magyarországra való visszatelepülés lehetséges. Csak fényképes válaszokat! Jelige: „Szeretnék boldog lenni!“

Kiadó Budapesten! Pozsonyi út, két szobás, összkomfortos lakás, kilátással a Dunára, (4 személy), turistáknak. Info: (040) 49 78 78.

Budapest a belvárosban, 60 m²-es, 2 szobás, telefonos öröklakás eladó. Jelige: „Tamás“.

Budapest az Erzsébet körúton, 3 szobás, renovált, telefonos lakás kiadó. „Hanna“ jelígre a kiadóba.

Westerland / SYLT: a kúrcentrumban garzonlakás (2 személy), 8 m²-es délnéző balkonnal szezonon kívül jutányosan kiadó. Info: ☎ (040) 49 78 78.

Eladó! Balatonfelvidék: körpanorámás telek, összközm. 2600 m². engedélyezett tervvel. Info: ☎ (040) 49 78 78.

Budapest XXI. ker., 1 szobás lakás (42 m²), bútorozva májustól kiadó. Ára: 320.— DM + rezsi. Erd.: ☎ (D) (089) 857 58 65, Sümegi.

Aradon élő, jómegjelenésű, 34/170, magyar hölgy (elektromérnök), 13 éves kislányával, hozzáillő, komoly, szívben gazdag magyar férfi ismeretségi keresi. Jelige: „Mindketten várunk“.

Svájcban élő, 36/167/53, emberi értékekre igényes, diplomás nő keresi intelligens, megbízható férfi ismeretségi. Fényképes válaszokat a kiadóba kérek „Hűségese“ jelígre.

Budapest a Rózsadombon, 2 szobás lakás, parkolóval, vagy anélkül, turizmus céljára kiadó. ☎ (CH) 01 / 980 43 60.

Badacsonytomajon, átlagon felül kiépített, új, kétszintes, 7 szobás ház, (2 fürdőszoba, pince, kamra, automatikus központi fűtés) 2000 m² szőlővel eladó! Hegyi-, ill. vízpanoráma. Érdeklődni lehet: Boa József, H-8372 Csereszegtomaj.

Balatonalmádi mellett, 846 m² zárt kertben kis hétvégi nyaraló, villanyvez., gyönyörű balatoni panorámával eladó. A telexkönyvi átírást is elintézem. Vételár: 26.000.— DM. Érdeklődés: „Káptalanfűred“ jelígre a kiadóba.

Stuttgartban élő, független fiatalember, 28 éves, 175/73, magyar lánnyal megismerkedne. Ha szeretet az utazást, szórakozást és a motoros túrákat, akkor fényképes válaszokat „Romantika“ jelígre várom.

Németországban élő, 35 éves, nemdohányzó, egyedülálló „hal-nő“ vagyok. 12 éves kislánnyal élek. Szeretek táncolni, utazni, kirándulni, vidám természetem van. Szeretnék megismerkedni hasonló érdeklődésű férfival, aki úgy érzi, befejezte a kalandozást, a sűrű partnerszeret és szeretne egy harmonikus, korrekt, kiegyensúlyozott állandó kapcsolatot, barátságot. „Jóban-rosszban együtt“ jelígre.

Csinosnak mondott magyar nő, 38/160/68, megismerkedne hozzáillő magyar úrral 40—59 éves korig. Komoly életfelfogásom és fakanaless tudásom van. Dinák Gyuláné, Daroni köz 25., II. 39. H-6000 Kecskemét. Tel.: 0036 76-322 378.

Szentendrén 1 emeletes villa telekkel, 500 m², autóparkolóval, két különálló nagy lakással, 13,5 millió Ft-ért eladó. Jelige: „Életünk“.

„É T É N Y“ Ungarische Spezialitäten Kreitmayerstr. 26 - 80335 München Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.50
Badacsonyi kéknylelű	7.10
Csopak rizling	6.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Alföldi olaszrizling	6.20
Villányi burgundi	7.50
Soproni kéfrankos	6.80
Tihanyi kisburgundi	7.50
Cabernet Sauvignon	5.—
Alföldi kéfrankos rosé	6.20
Alföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 5 puttonos	19.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Cseresznyepálinka	25.50
Vilmos körtepálinka	29.—
Császárkörte	21.50
Unikum	27.50
Szilvápálinka	22.50
Hungaria brut	12.—
Grand Couvee	13.—
Tarhonya, kockatésztá nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával	11.—
Májás-, véres hurka, disznósajt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Tepertő	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—

• Üveg árut nem szállítunk! •

MEGHÍVÓ

Kérünk minden hazaszerető magyart, hogy MÁRCIUS 15-i NEMZETI ÜNNEP-SÉGÜNKET jelenlétével tisztelje meg **1994 március 12-én, szombaton 18 órakor.**

Ünnepi beszédet mond: dr. Csernohorszky Vilmos, a megjelenteket Udvardy Jenő főkonzul köszönti.

Az ünnepség színhelye: **Willy - Graf - Gymnázium, - Borschtallee 26, München / Schwabing.** Jó parkolási lehetőség, vagy 5 perces séta a Scheidplatz-i U-Bahn megállótól.

Müncheni Magyar Főkonzulátus Bajorországi Magy. Tartományi Szövetség

APOLLO

DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, tengetőre — légiszállítással is — költözök, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!

Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes

CH - 1211 Genève 26

Telefon: 022 / 3 43 22 46.

FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztes László

58, route Veyrier,

CH-1227 Carouge / Genève

☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lorudes-i zárandokkönyv (dr. Szabó József összeállítás) 7.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes, Kereszt út, (videokazetta magyarul, 50 perces, VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i üzenet — elmékedések magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó József összeállítás) 10.— DM

Patrona Hungariae, (színes zománclévény) 3.— DM

Szállításnál + portóköltséget számítunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur

ÉLETÜNK kiadóhivatala

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

RUPP LÁSZLÓ hites törvénytudó fordító, vállalkozásokat magyarról németre és németről amgyarra. 80336 München, Goethestraße 32.

ÚJ POSTAI IRÁNYÍTÓSZÁMUNK

D-80336 München.

MAGYAR SZENTMISÉK

BÉCSBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor, a Német Lovagrend, Árpád-házi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7. szám, (Deutsch-Ordenskirche). A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra.

Hegyi György lelkész

GRÁCBAN a hónap első vasárnapja kivételével minden vasár- és ünnepnap tartunk szentmisét, 10 órakor a Szentháromság templomban, Schloßbergplatz (a Kastner Öhler áruház közelében), melyre a Grácban és Stájerországban élő és ide látogató magyarokat szeretettel hívja és várja **P. Nyers János lelkész**

PÁRIZSBAN minden vasárnap 11 órakor: Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, 75010. Metro: République és Jacques Bonsergent.

ZÜRICHBEN minden vasár- és ünnepnap 10.15 órakor, a Szent Antal templom alagsorában, Minervastr. 60. Vizauer Ferenc lelkész

MÜNCHENBEN minden vasár- és ünnepnap 10.30 órakor a Damenstift-templomban. Dr. Cserháti Ferenc plébános

ROSENHEIMBEN minden hónap 2. és 4. vasárnapján, 10.00 órakor a Rossacker-kápolnában. Fehér István s. lelkész

Münster-, Paderborn- és Osnabrück egyházmegyékből mindenütt havonta egyszer. Első vasárnap: HAGENBEN 10.30 órakor a St. Josef Hospital kápolnájában MENDENBEN 15.30 órakor a Heilige Kreuz templomban (Battenfeld). Második vasárnap: OSNABRÜCKBEN 11.00 órakor, Pernickel-Mühle, Mühlenstr. Harmadik vasárnap: BIELEFELD, 15.30 órakor a St. Josef templomban, August-Bebel-Str. 9. Negyedik vasárnap: MÜNSTERBEN 11.00 órakor a Ferencesek templomában Hörsterplatz. MARLBAN és ARNSBERGBEN külön megbeszélés szerinti. Misszióknak telefonszáma: (0251) 32 65 01, Bagossy atya.

VIDEOKAZETTÁK CSERÉLÉSE!

Amerikai - kanadai szisztémáról magyar rendszerre, vagy fordítva, 24 óra alatt. Küldje videóját szeretteinek!

VIDEOFILM

a Szentatya magyarországi látogatásáról, 2 órás színes műsor. ára 23 \$ portóval együtt.

KAPHATÓ

a történelmi Magyarország színes térképe, az ország és a vármegyek címeivel, pasztikkal védett kartonon, 22 x 32 nagyságban, portóval 20.— \$ a következő címen:

MAGYAR NAPLO — VIDEO DEPT. P. O. Box 822, Daytona Beach, FL 32115, USA.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészeg
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. András Mária, dr. Bogyay Tamás †,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József
(olvasó- és tördelő szerkesztő).

Kedakción und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légiteljesítéssel DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerel GmbH
Ferchenbachstraße 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekkel kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto: Postgiroamt München, Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jelige portóval	7.—
Külön kívánásokot esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 százalékos kedvezmény.
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem úrnunk meg és nem küldünk vissza.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőkönél:
Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T2F 7A7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „ÉLETÜNK“. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásánál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK

NAGYVÁLASZTÉKBAN.

Olecsó áron raktárról. Kérje árlstánkat! JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchowstr. 45. 90409 Nürnberg.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

ANNEMARIE SCHWARZ hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is). 40477 Düsseldorf, Duisburger Str. 26. Tel.: (0211) 4 98 12 88. Fax: (0211) 4 98 63 02.

MAGYAR VIDEÓK 30.— DM-től, ADAMEL, Pf. 29, D-52001 Aachen, ☎ Fax (0241) 17 33 55.